UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Dipòsit digital de documents de la UAB

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Jorba Campos, Núria. *La prova de les comunicacions digitals en el procés civil.* Treball de Final de Grau (Universitat Autònoma de Barcelona), 2026 (Dret)

This version is available at https://ddd.uab.cat/record/331962

under the terms of the CC BY-SA license.

Universitat Autònoma de Barcelona

# LA PROVA DE LES COMUNICACIONS DIGITALS EN EL PROCÉS CIVIL

Treball de Final de Grau

Autora: Núria Jorba Campos

Grau: Administració i Direcció d'Empreses i Dret

Tutora: Cristina Riba Trepat

Curs 2025/26

## RESUM

Aquest treball analitza el tractament jurídic de les comunicacions digitals com a fonts de prova en el procés civil espanyol. La progressiva digitalització de les relacions personals i professionals ha convertit els correus electrònics, les converses de WhatsApp i altres comunicacions electròniques en fonts de prova habituals dins dels procediments judicials. Aquesta realitat ha obligat els tribunals a adaptar les categories tradicionals del dret probatori a noves formes d'informació digital.

L'estudi examina els principals problemes jurídics relacionats amb l'autenticitat, la integritat i la valoració judicial d'aquestes proves, així com el paper de la jurisprudència en la definició dels criteris aplicables a la prova digital. També destaca la importància de mecanismes com la cadena de custòdia, les metadades i la prova pericial informàtica per garantir-ne la fiabilitat i reforçar-ne l'eficàcia probatòria.

Finalment, es conclou que el principal repte de la prova digital és jurídic, ja que el procés civil ha d'adaptar-se constantment a una realitat tecnològica canviant sense renunciar a les garanties essencials de tutela judicial efectiva.



Paraules clau: procés civil, prova digital, prova electrònica, comunicacions electròniques, WhatsApp, correu electrònic, autenticitat, integritat, valoració probatòria, prova pericial informàtica.



## ABSTRACT

This paper analyses the legal treatment of digital communications as sources of evidence in Spanish civil proceedings. The progressive digitalisation of personal and professional relationships has turned emails, WhatsApp conversations and other electronic communications into common sources of evidence in judicial proceedings. This reality has required courts to adapt traditional evidentiary categories to new forms of digital information.

The study examines the main legal issues related to the authenticity, integrity and judicial assessment of this evidence, as well as the role of case law in defining the criteria applicable to digital evidence. It also highlights the importance of mechanisms such as chain of custody, metadata and computer forensic expert evidence in ensuring reliability and strengthening evidentiary effectiveness.

Finally, the paper concludes that the main challenge of digital evidence is legal in nature, since civil procedure must continuously adapt to an evolving technological reality without renouncing the essential guarantees of effective judicial protection.



Keywords: civil procedure, digital evidence, electronic evidence, electronic communications, WhatsApp, email, authenticity, integrity, evidentiary assessment, computer forensic expert evidence.

# AGRAÏMENTS

En primer lloc, vull expressar el meu agraïment a la meva tutora, la Cristina, per tota la seva dedicació i implicació durant l'elaboració d'aquest Treball de Fi de Grau. Gràcies per orientar-me des del primer moment i per ajudar-me a entendre aspectes que desconeixia. La teva manera d'acompanyar-me, la disponibilitat constant i totes les aportacions que m'has fet al llarg del procés han estat fonamentals.

També vull donar les gràcies als meus pares, per ser el meu recolzament incondicional al llarg de tota la meva vida i, juntament amb els meus germans, per haver fet sempre de casa un lloc on sentir-me estimada i recolzada. Gràcies per confiar sempre en mi, per ensenyar-me el valor de l'esforç, la constància i la importància de lluitar pel que realment vols aconseguir. Per recordar-me sempre que no m'he de conformar i que, amb treball i dedicació, es poden assolir els objectius que un es proposa. Però, sobretot, gràcies per estimar-me i ser sempre al meu costat.

A la Miriam, la meva millor amiga, gràcies per ser un suport fonamental en la meva vida. Per haver-me acompanyat i vist créixer fins avui, i perquè sense tu no seria la persona en qui m'he convertit. Gràcies pels teus consells, per la teva ajuda constant i per compartir amb mi els moments més importants de la meva vida.

A les meves amigues de la universitat, la Carla Rivera, la Carla Martínez, la Judith, la Laura i, especialment, la Gemma i l'Anna, gràcies per haver-me acompanyat durant aquesta etapa tan bonica, per tot el suport que ens hem donat entre totes i per tots els moments compartits durant aquests anys. Sense vosaltres, aquest camí no hauria estat igual.

I també al Samu, per haver estat al meu costat durant aquests sis anys de carrera, per haver-nos ajudat sempre mútuament i per haver fet aquest camí universitari molt més fàcil.

Finalment, gràcies a tots els professors i professores que ens han acompanyat durant aquests sis anys, per transmetre'ns els seus coneixements i ajudar-nos a arribar fins al final d'aquesta etapa acadèmica.

# ÍNDEX

CAPÍTOL 1. INTRODUCCIÓ ..... 1

CAPÍTOL 2. EL SISTEMA PROBATORI I EL MARC JURÍDIC DE LA PROVA DIGITAL EN EL PROCÉS CIVIL ..... 2

2.1. El sistema probatori en el procés civil ..... 2

2.2. Els mitjans de prova i la incorporació de la prova digital al procés ..... 3

2.3. La prova documental i el document electrònic ..... 5

2.4. Reproducció de paraules, sons i imatges i instruments d'arxiu i reproducció de dades ..... 7

CAPÍTOL 3. CONCEPTE I PARTICULARITATS DE LES COMUNICACIONS DIGITALS COM A FONT DE PROVA ..... 9

3.1. Concepte de prova digital ..... 9

3.2. Principals manifestacions de les comunicacions digitals com a font de prova ..... 10

3.3. Principals problemàtiques de les comunicacions digitals com a prova ..... 11

CAPÍTOL 4. TRACTAMENT PROCESSAL DE LES COMUNICACIONS DIGITALS EN EL PROCÉS CIVIL ..... 14

4.1. Aportació de la prova digital al procés civil ..... 14

4.2. Impugnació de la prova digital i garanties d'autenticitat i integritat ..... 16

4.3. Valoració judicial de la prova digital ..... 21

CAPÍTOL 5. ANÀLISI JURISPRUDENCIAL DE LES COMUNICACIONS DIGITALS ..... 25

5.1. Missatges de WhatsApp i aplicacions de missatgeria instantània ..... 25

5.2. Correus electrònics ..... 30

5.3. Gravacions de veu i enregistraments audiovisuals ..... 32

CONCLUSIONS ..... 35

BIBLIOGRAFIA ..... 39

# ABREVIATURES

| | |
|---|---|
| AP | Audiència Provincial |
| BOE | Boletín Oficial del Estado |
| DOUE | Diario Oficial de la Unió Europea |
| LEC | Llei d'Enjudiciament Civil |
| LOPJ | Llei Orgànica del Poder Judicial |
| STC | Sentència del Tribunal Constitucional |
| STS | Sentència del Tribunal Suprem |
| STSJ | Sentència del Tribunal Superior de Justícia |
| TC | Tribunal Constitucional |
| TS | Tribunal Suprem |
| TSJ | Tribunal Superior de Justícia |
| UE | Unió Europea |

# CAPÍTOL 1. INTRODUCCIÓ

La digitalització ha transformat profundament la manera en què les persones es comuniquen i es relacionen. Actualment, gran part de la informació amb rellevància jurídica es genera, es transmet i es conserva en format electrònic, especialment a través de correus electrònics, aplicacions de missatgeria instantània i xarxes socials. Aquesta realitat ha fet que les proves digitals tinguin una presència cada vegada més habitual dins del procés civil.

Entre totes les formes de prova digital existents, aquest treball se centra principalment en les comunicacions electròniques interpersonals, especialment els correus electrònics i les converses de WhatsApp. Es tracta de fonts de prova molt freqüents en la pràctica judicial, però que alhora plantegen nombrosos problemes jurídics, sobretot en relació amb la seva autenticitat, la possible manipulació del contingut i la seva valoració judicial.

La Llei d'Enjudiciament Civil no regula expressament la prova digital com una categoria autònoma. Per aquest motiu, la jurisprudència i la doctrina han hagut d'adaptar les categories tradicionals del dret probatori a una realitat tecnològica en constant evolució. Precisament, alguns dels principals problemes pràctics es relacionen amb la determinació de l'autenticitat de les comunicacions, la seva incorporació al procés i el valor probatori que poden arribar a tenir.

L'objectiu d'aquest treball és analitzar el tractament processal de les comunicacions digitals en el procés civil espanyol, amb especial atenció als problemes jurídics que plantegen. En concret, s'estudia com s'aporten aquestes proves al procediment, quins mecanismes existeixen per impugnar-les i quin paper tenen elements com la prova pericial informàtica, la cadena de custòdia o les metadades en la seva valoració judicial.

Per a l'elaboració del treball s'ha utilitzat principalment una metodologia basada en l'anàlisi normativa, doctrinal i jurisprudencial. S'han examinat tant els preceptes de la LEC relacionats amb la prova com la jurisprudència més rellevant del Tribunal Suprem en matèria de prova digital.

Finalment, el treball s'estructura en diversos capítols. Primer s'analitza el sistema probatori civil i el marc jurídic aplicable a la prova digital. Posteriorment, s'estudien les principals característiques de les comunicacions digitals i els problemes que plantegen dins del procés judicial. A continuació, s'examina el seu tractament processal i, finalment, s'analitza la jurisprudència més rellevant en aquesta matèria.

# CAPÍTOL 2. EL SISTEMA PROBATORI I EL MARC JURÍDIC DE LA PROVA DIGITAL EN EL PROCÉS CIVIL

## 2.1. El sistema probatori en el procés civil

L'anàlisi de la prova digital en el procés civil exigeix partir del règim general de la prova previst a la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil (d'ara endavant, LEC)[1]. L'ordenament jurídic espanyol no configura un sistema específic de prova digital, sinó que integra les noves fonts d'informació digitals dins de les categories probatòries tradicionals. Per aquest motiu, la digitalització no ha alterat els principis essencials del sistema probatori civil, però sí que ha obligat a reinterpretar-los davant de noves formes d'informació i nous suports tecnològics.

Segons Juan Montero Aroca, la prova en el procés civil és l'activitat processal encaminada a obtenir la certesa del jutjador respecte dels fets aportats per les parts, a través dels mitjans de prova legalment previstos i conforme a les normes processals establertes. La seva funció no és investigadora, sinó verificadora de les afirmacions controvertides formulades dins del procés[2].

La valoració de la prova en el procés civil es regeix, amb caràcter general, pel principi de lliure valoració conforme a les regles de la sana crítica. Això implica que el jutge ha de valorar de manera racional, conjunta i motivada el material probatori aportat al procés. Aquest criteri s'aplica especialment a la prova testifical, a la prova pericial i als instruments de reproducció de la paraula, la imatge, el so i d'arxiu de dades previstos als articles 382 i 384 LEC[3].

Tanmateix, aquest sistema presenta determinades excepcions. En particular, la prova documental constitueix una excepció al principi general de lliure valoració de la prova, ja que en determinats supòsits la llei li atribueix un valor de prova legal o taxada. Així succeeix amb els documents públics, que fan prova plena del fet, acte o estat de coses que documenten, així com de la data i de la identitat dels fedataris i altres persones intervinents. Igualment, determinats documents electrònics signats mitjançant serveis electrònics de confiança qualificats poden gaudir d'una presumpció d'autenticitat i integritat i d'un règim de valoració similar al de la prova documental tradicional[4].

Aquesta diferenciació resulta especialment rellevant en l'àmbit digital, ja que no totes les proves electròniques reben el mateix tractament probatori. Mentre que les comunicacions digitals, com els missatges de missatgeria instantània, els correus electrònics o les captures de pantalla, es valoren

[1] Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 7, de 8 de gener de 2000.
[2] MONTERO AROCA, Juan, *La prueba en el proceso civil* (5a ed.). Thomson Civitas, 2017, pp. 59-60.
[3] Articles 348 i 376 LEC.
[4] Articles 3 de la Llei 6/2020, d'11 de novembre, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 298, de 12 de novembre de 2020 i 326.4 LEC.

conforme a les regles generals de la sana crítica, determinats documents electrònics qualificats poden gaudir d'un valor de prova legal o taxada.

Com a excepció addicional, l'article 316 LEC estableix que l'interrogatori de part pot tenir valor de prova plena quan una part reconeix fets en què ha intervingut personalment i que li resulten enterament perjudicials, sempre que aquests no quedin desvirtuats pel resultat de la resta de proves[5]. En la resta de supòsits, les declaracions de les parts seran valorades conforme a les regles de la sana crítica. En tot cas, i d'acord amb l'article 218.2 LEC, la sentència haurà d'expressar els raonaments fàctics i jurídics que justifiquen la valoració de les proves i la convicció judicial[6].

Aquest model exigeix una apreciació racional i motivada de les proves practicades, basada en criteris de lògica, experiència i coherència. En aquest sentit, la STS 468/2019, de 17 de setembre[7], i la STS 141/2021, de 15 de març[8], assenyalen que la sana crítica no equival a una valoració lliure o arbitrària, sinó a un judici racional fonamentat en criteris objectius.

Juntament amb la valoració de la prova, la càrrega de la prova constitueix un altre element essencial del sistema probatori. L'article 217 de la LEC regula el repartiment de la càrrega probatòria en el procés civil i estableix que cada part ha d'acreditar els fets en què fonamenta la seva pretensió o la seva defensa. Així, correspon a la part demandant provar els fets constitutius de la seva reclamació, mentre que la part demandada ha d'acreditar els fets impeditius, extintius o excloents que desvirtuïn el dret reclamat[9].

En definitiva, el sistema probatori civil permet integrar les proves digitals dins dels mecanismes tradicionals previstos a la LEC. Tanmateix, les comunicacions digitals continuen plantejant importants dificultats pràctiques, especialment pel que fa a la seva autenticitat, integritat i posterior valoració judicial.

## 2.2. Els mitjans de prova i la incorporació de la prova digital al procés

Pel que fa a la prova digital, la LEC no en fa una regulació expressa específica, però l'article 299 regula els mitjans de prova admissibles en el procés civil. En l'apartat 1 enumera els mitjans tradicionals, com l'interrogatori de les parts, els documents públics i privats, el dictamen de perits, el reconeixement

[5] Article 316 LEC.
[6] Article 218.2 LEC.
[7] Tribunal Supremo, Sala de lo Civil, Sentencia 468/2019, de 17 de septiembre (ECLI:ES:TS:2019:2854), FJ 2.3: *"La valoración probatoria se concibe como la actividad intelectual que ha de realizar el Juez [...] sometiendo a las mismas a un examen fundado en máximas de experiencia [...] así como a través de los más elementales postulados de la lógica y la razón —sana crítica— [...] Desde esta perspectiva, la sana crítica se concibe como un sistema integrado por las reglas de la lógica y de la experiencia."*
[8] Tribunal Supremo, Sala de lo Civil, Sentencia 141/2021, de 15 de marzo (ECLI:ES:TS:2021:807), FJ 3.2: *"Las reglas de la sana crítica no son normas que se encuentren codificadas, sino que están conformadas por las más elementales directrices de la lógica humana [...] Implican un sistema de valoración racional y razonable de la actividad probatoria [...] con la finalidad de huir [...] de conclusiones valorativas absurdas, y prevenir [...] decisiones arbitrarias."*
[9] Article 217 LEC.

judicial i l'interrogatori de testimonis. A més, l'apartat 2 incorpora els mitjans de reproducció de la paraula, el so i la imatge, així com els instruments electrònics capaços d'arxivar i reproduir dades rellevants per al procés[10]. Aquesta regulació evidencia la voluntat de la LEC d'adaptar-se a l'evolució tecnològica sense alterar l'estructura general del sistema probatori, permetent així que la prova digital s'incorpori al procediment a través dels mecanismes legalment previstos.

La LEC no reconeix la prova digital com una categoria autònoma, sinó que integra les diferents fonts d'informació electròniques dins dels mitjans probatoris tradicionals. Per aquest motiu, resulta essencial diferenciar entre fonts de prova i mitjans de prova per comprendre adequadament la incorporació de les proves digitals dins del sistema probatori civil.

Aquesta distinció clàssica elaborada per Francesco Carnelutti i posteriorment desenvolupada per la doctrina processal moderna, permet diferenciar entre les fonts de prova, enteses com els elements externs al procés dels quals es pot obtenir informació rellevant sobre els fets controvertits, i els mitjans de prova, que són les activitats processals mitjançant les quals aquesta informació s'incorpora i es practica dins del procés judicial[11]. D'aquesta manera, les fonts de prova tenen una naturalesa material o extraprocessal, mentre que els mitjans de prova presenten un caràcter estrictament processal i instrumental.

En aquesta mateixa línia, Montero Aroca defineix la font de prova com l'element preexistent i extern al procés del qual es pot obtenir informació rellevant per acreditar uns fets, mentre que el mitjà de prova és l'activitat processal destinada a incorporar aquesta informació al procés judicial[12].

Aquesta distinció resulta especialment útil en l'àmbit de la prova digital, ja que permet entendre que els correus electrònics, les converses de missatgeria instantània, les gravacions audiovisuals o els arxius digitals constitueixen fonts de prova, mentre que la seva incorporació al procés s'ha de dur a terme a través dels mitjans probatoris previstos a la LEC. Aquesta idea ha estat confirmada pel Tribunal Suprem en la STS 706/2020, de 23 de juliol, que assenyala que els articles 299.2, 382 i 384 LEC no creen nous mitjans de prova, sinó que permeten incorporar noves fonts d'informació electrònica a través dels mecanismes probatoris ja previstos legalment [13]. D'aquesta manera, el Tribunal Suprem diferencia entre el caràcter obert de les fonts de prova i el caràcter taxat dels mitjans de prova regulats a la LEC.

---

[10] Article 299 LEC.

[11] CACHÓN CADENAS, Manuel Jesús, *Introducción al enjuiciamiento civil* (2a ed., actualizada con la LO 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia), Atelier, 2025, p. 361.

[12] MONTERO AROCA, *La prueba en el proceso civil*, pp. 150-153.

[13] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 706/2020, de 23 de julio (ECLI:ES:TS:2020:2925), FJ 4: *"Hay que distinguir entre medios de prueba y fuentes de prueba [...] las fuentes de prueba que se incorporan al proceso a través de los medios de prueba son ilimitadas [...] pero los medios de prueba únicamente pueden ser los regulados en la LEC."*

Des d'aquesta perspectiva, la problemàtica de la prova digital no deriva tant de l'aparició d'un nou mitjà probatori com de la necessitat d'adaptar les categories tradicionals del dret processal a noves formes d'informació tecnològica. Les diferents fonts de prova digitals poden incorporar-se al procés mitjançant els mitjans probatoris previstos a la LEC segons la seva naturalesa i característiques específiques. La digitalització, per tant, no ha alterat l'estructura essencial del sistema probatori civil, però sí que ha reforçat la necessitat d'una interpretació flexible dels mitjans de prova regulats legalment.

### 2.3. La prova documental i el document electrònic

Dins del sistema probatori civil, la prova documental ocupa una posició especialment rellevant en l'àmbit de la prova digital. Això es deu al fet que moltes fonts de prova digitals s'incorporen al procés en forma de documents electrònics o mitjançant reproduccions documentals de continguts digitals. Montero Aroca defineix el document com un suport material que incorpora la representació d'un fet, d'una declaració o d'una activitat humana amb capacitat per conservar-la i reproduir-la, independentment del format o del suport utilitzat, incloent-hi també els suports electrònics i digitals[14].

La LEC distingeix entre documents públics i documents privats. Els documents públics, regulats als articles 317 a 323 LEC, són aquells autoritzats per funcionaris públics legalment facultats per donar fe pública i constitueixen una manifestació del sistema de prova legal o taxada, ja que fan prova plena respecte dels fets que documenten[15]. Per contra, els documents privats es regeixen principalment per l'article 326 LEC, segons el qual faran prova plena quan la seva autenticitat no sigui impugnada per la part a qui perjudiquin. En aquests supòsits, la prova documental també presenta un règim de valoració legal o taxada. En cas d'impugnació, però, el tribunal haurà de valorar-ne la fiabilitat conforme a les regles de la sana crítica[16].

Pel que fa a la seva aportació processal, els articles 265 a 268 LEC estableixen que els documents en què les parts fonamentin les seves pretensions han d'acompanyar-se, amb caràcter general, a la demanda o a la contestació[17]. La normativa processal permet, a més, la seva presentació en suport electrònic o mitjançant imatge digitalitzada[18], adaptant així el règim documental tradicional a les noves formes de comunicació.

En paral·lel, el desenvolupament de les relacions electròniques ha consolidat progressivament la figura del document electrònic dins del sistema jurídic europeu. En aquest sentit, el Reglament (UE) 910/2014, relatiu a la identificació electrònica i als serveis de confiança per a les transaccions electròniques (Reglament eIDAS), estableix el marc jurídic europeu en matèria de signatures electròniques i serveis

[14] MONTERO AROCA, *La prueba en el proceso civil*, p. 288.
[15] Articles 317 i 319 LEC.
[16] Article 326 LEC.
[17] Article 265 LEC.
[18] Articles 267 i 268 LEC.

de confiança[19]. Aquesta regulació ha estat complementada a Espanya per la Llei 6/2020, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança[20].

L'article 3 de la Llei 6/2020, reconeix que els documents electrònics públics, administratius i privats tenen el valor i l'eficàcia jurídica que correspongui d'acord amb la seva naturalesa[21]. Igualment, l'article 25 del Reglament eIDAS estableix que una signatura electrònica no pot ser privada d'efectes jurídics pel simple fet de presentar-se en format electrònic[22]. Aquest conjunt normatiu parteix, per tant, del principi d'equivalència funcional entre el document electrònic i el document en suport paper, sempre que es garanteixin aspectes com la identificació del signant i la integritat del contingut.

Ara bé, aquesta qüestió resulta especialment important perquè constitueix una excepció respecte del règim general de valoració de la prova digital. Amb caràcter general, les proves digitals —com converses de WhatsApp, correus electrònics ordinaris, captures de pantalla o continguts de xarxes socials— es valoren conforme a les regles de la sana crítica, sense gaudir d'una força probatòria predeterminada. En canvi, determinats documents electrònics poden tenir una eficàcia probatòria reforçada pròpia de la prova documental.

Així, quan el document electrònic incorpora una signatura electrònica o un servei electrònic de confiança qualificat, la llei presumeix l'autenticitat i la integritat del document. En concret, l'article 326.4 LEC estableix que, si s'ha utilitzat un servei de confiança qualificat dels previstos al Reglament eIDAS, es presumirà que el document electrònic reuneix la característica qüestionada i que el servei de confiança s'ha prestat correctament[23].

Aquesta presumpció té caràcter *iuris tantum*, i, per tant, admet prova en contrari, però comporta un clar avantatge processal respecte dels documents electrònics emesos mitjançant serveis de confiança no qualificats[24]. En aquests casos, si una part impugna l'autenticitat o la integritat del document, la càrrega de comprovar-ne l'autenticitat recau sobre la part impugnant i no sobre qui aporta el document electrònic qualificat, fet que altera el règim ordinari aplicable als documents privats[25].

[19] Reglament (UE) núm. 910/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 de juliol de 2014, relatiu a la identificació electrònica i els serveis de confiança per a les transaccions electròniques en el mercat interior i pel qual es deroga la Directiva 1999/93/CE. *Diario Oficial de la Unión Europea* (DOUE), L 257/73, de 28 d'agost de 2014.
[20] Llei 6/2020.
[21] Article 3 Llei 6/2020.
[22] Article 25 Reglament eIDAS.
[23] Article 326.4 LEC.
[24] ZAFRA ROMERO, Luis, "Autenticidad y fuerza probatoria de los documentos electrónicos privados tras la Ley 6/2020, de 11 de noviembre, reguladora de determinados aspectos de los servicios electrónicos de confianza", *Diario La Ley*, 9765, 2021: *"se establece una presunción de autenticidad del documento, que, en todo caso, es iuris tantum"*.
[25] ZAFRA ROMERO, "Autenticidad y fuerza probatoria…".

En canvi, quan el document electrònic s'ha emès mitjançant serveis de confiança no qualificats, l'article 326.3 LEC remet al règim general dels documents privats i a la valoració conforme a les regles de la sana crítica[26].

Aquesta diferenciació és fonamental dins de l'àmbit de la prova digital. No totes les fonts de prova electròniques reben el mateix tractament jurídic ni el mateix valor probatori. Mentre que la major part de les comunicacions digitals es valoren lliurement pel jutge d'acord amb les regles de la sana crítica, determinats documents electrònics qualificats poden gaudir d'un règim de prova legal o taxada similar al de la prova documental tradicional. Per aquest motiu, no totes les fonts de prova digitals queden sotmeses íntegrament al règim general de lliure valoració, ja que els documents electrònics signats mitjançant serveis electrònics de confiança qualificats poden tenir atribuïda legalment una presumpció d'autenticitat i integritat.

### 2.4. Reproducció de paraules, sons i imatges i instruments d'arxiu i reproducció de dades

A més de la prova documental, la LEC regula altres mitjans especialment rellevants per a la incorporació de continguts digitals al procés civil. En concret, els articles 382 i 384 LEC preveuen la reproducció de paraules, sons i imatges i els instruments d'arxiu i reproducció de dades.

L'article 382 LEC permet aportar al procés gravacions audiovisuals o sonores mitjançant instruments de reproducció de la paraula, el so i la imatge. Aquest precepte preveu que la reproducció es practiqui davant del tribunal i admet que les parts aportin transcripcions o dictàmens complementaris quan sigui necessari per aclarir-ne el contingut o verificar-ne l'autenticitat[27].

Per la seva banda, l'article 384 LEC regula els instruments que permeten arxivar, conèixer o reproduir dades rellevants per al procés[28]. Aquesta categoria resulta especialment important en l'entorn digital, ja que permet incorporar informació emmagatzemada en dispositius electrònics o sistemes informàtics.

Fora dels supòsits en què la informació digital s'incorpora com a prova documental electrònica, bona part de les fonts de prova digitals s'incorporen al procés civil a través dels articles 382 i 384 LEC. Això ocorre especialment amb gravacions audiovisuals, fitxers multimèdia, missatges de missatgeria instantània i altres comunicacions electròniques que no presenten la naturalesa pròpia del document electrònic signat.

Tant l'article 382 com l'article 384 remeten expressament a les regles de la sana crítica per a la valoració judicial del contingut reproduït. Això significa que aquests mitjans de prova no tenen una eficàcia probatòria predeterminada, sinó que el seu valor dependrà de les circumstàncies concretes del cas i de la seva coherència amb la resta del material probatori.

[26] Article 326.3 LEC.
[27] Article 382 LEC.
[28] Article 384 LEC.

Aquests preceptes evidencien que la LEC disposa de mecanismes prou amplis per permetre la incorporació processal de continguts digitals sense necessitat de configurar un sistema probatori autònom. Tanmateix, aquesta incorporació continua realitzant-se mitjançant una adaptació interpretativa de categories tradicionals concebudes inicialment per a una realitat analògica.

Aquesta realitat posa de manifest una de les principals tensions del sistema actual: la flexibilitat del model processal permet integrar noves formes de prova sense necessitat de reformes constants, però al mateix temps genera una notable inseguretat jurídica pel que fa a la qualificació, la impugnació i la valoració de moltes evidències digitals. Precisament aquesta tensió entre la flexibilitat del sistema processal i la manca d'una regulació específica explica bona part dels problemes pràctics que planteja actualment la prova digital dins del procés civil, especialment en relació amb les comunicacions electròniques, la seva autenticitat i la seva posterior valoració judicial.

# CAPÍTOL 3. CONCEPTE I PARTICULARITATS DE LES COMUNICACIONS DIGITALS COM A FONT DE PROVA

## 3.1. Concepte de prova digital

Un cop vist com s'integren les fonts de prova digitals dins del sistema probatori civil, resulta necessari precisar què s'entén jurídicament per "prova digital" i quines són les seves principals particularitats dins del procés judicial. Des d'un primer moment cal deixar clar que no ens trobem davant d'un mitjà de prova autònom, sinó davant de fonts d'informació que accedeixen al procés a través dels mecanismes probatoris ja previstos a la LEC.

La Llei d'Enjudiciament Civil no ofereix una definició específica de la prova digital. Per aquest motiu, la doctrina utilitza expressions diverses, com ara prova electrònica, evidència digital, document electrònic o prova tecnològica, per referir-se a la incorporació al procés d'informació generada, transmesa o conservada en entorns digitals[29].

Des d'una perspectiva doctrinal, Delgado Martín defineix la prova digital com qualsevol informació amb valor probatori continguda en un mitjà electrònic o transmesa a través d'aquest, susceptible de ser utilitzada per acreditar fets dins del procés judicial[30]. Aquesta definició posa de manifest que l'element determinant no és el dispositiu utilitzat, sinó la naturalesa electrònica de la informació.

En aquest sentit, la denominada "prova digital" no constitueix un mitjà de prova autònom, sinó un conjunt heterogeni de fonts d'informació electrònica que poden incorporar-se al procés mitjançant els diferents mitjans probatoris previstos a la LEC. Aquesta idea resulta especialment rellevant en relació amb les comunicacions digitals —com correus electrònics, missatges de WhatsApp o converses en xarxes socials—, que constitueixen l'objecte principal d'anàlisi d'aquest treball.

La singularitat d'aquestes fonts de prova no deriva únicament del seu suport electrònic, sinó també de les característiques pròpies de la informació digital i dels problemes que planteja la seva utilització en el procés. En aquest sentit, Francisco Ortego Pérez assenyala que l'expansió de les noves tecnologies ha transformat profundament les fonts de prova i ha fet necessària una adaptació dels mitjans probatoris tradicionals per permetre la incorporació d'informació digital al procés judicial d'acord amb la realitat tecnològica actual[31].

[29]ABEL LLUCH, Xavier; PICÓ I JUNOY, Joan; GINÉS CASTELLET, Núria; ARBÓS I LLOBET, Ramon, *La prueba electrónica*, Bosch, 2011, pp. 21-22.
[30] DELGADO MARTÍN, Joaquín, "La prueba digital. Concepto, clases, aportación al proceso y valoración", *Diario La Ley*, núm. 6, Sección Ciberderecho, 11 d'abril de 2017, p. 1.
[31] ORTEGO PÉREZ, Francisco, "La relevancia de la prueba digital", a PICÓ I JUNOY, Joan (Dir.) i DE MIRANDA VÁZQUEZ, Carlos (Coord.), *Nuevos retos del derecho probatorio* (1a ed.), J.M. Bosch Editor, 2025, pp. 418-420.

En la mateixa línia, Federico Bueno de Mata sosté que la incorporació de les fonts tecnològiques al procés no exigeix la creació d'un sistema probatori completament nou, sinó una reinterpretació dels mitjans de prova ja previstos a la LEC. Segons l'autor, aquestes fonts de prova poden integrar-se dins de les categories probatòries tradicionals mitjançant una interpretació flexible del sistema previst a l'article 299 LEC[32].

Des d'un punt de vista pràctic, les comunicacions digitals plantegen dificultats específiques en l'àmbit processal. La facilitat amb què poden ser alterades, manipulades o fins i tot generades artificialment provoca dubtes rellevants sobre l'autenticitat, la integritat del contingut i la identificació real dels interlocutors. Per aquest motiu, la principal problemàtica de la prova digital no resideix tant en la seva admissió al procés com en la garantia de la seva fiabilitat i en la posterior valoració judicial.

En definitiva, la digitalització no ha alterat la funció essencial de la prova dins del procés civil, però sí que ha modificat la manera en què els fets poden ser acreditats davant dels tribunals. Això obliga a reinterpretar les categories tradicionals del dret probatori per adaptar-les a un entorn tecnològic en constant evolució.

### 3.2. Principals manifestacions de les comunicacions digitals com a font de prova

Les fonts de prova digitals poden adoptar formes molt diverses en funció del tipus d'informació que contenen i del suport tecnològic en què es generen o es conserven. Aquesta diversitat no implica que una mateixa font pugui incorporar-se indistintament a través de diferents mitjans de prova, sinó que cada font accedeix al procés a través del mitjà que correspon a la seva naturalesa.

No és fàcil establir una classificació tancada de les fonts de prova digitals, ja que les formes de comunicació i d'emmagatzematge d'informació evolucionen constantment. Per aquest motiu, més que una enumeració exhaustiva, resulta més adequat identificar aquelles manifestacions que, en la pràctica, apareixen amb més freqüència en el procés civil.

En aquest sentit, una de les fonts més habituals són els correus electrònics, utilitzats sovint per acreditar relacions contractuals, negociacions comercials o declaracions de voluntat dins l'àmbit jurídic i empresarial. La seva rellevància rau en el fet que permeten deixar constància escrita de comunicacions entre les parts. Des del punt de vista processal, la seva incorporació es realitza habitualment a través dels instruments previstos a l'article 384 LEC, relatius a l'arxiu i reproducció de dades. Tot i això, els correus electrònics poden plantejar problemes rellevants, especialment pel que fa a la identificació de l'emissor, la prova de la recepció o la possible alteració del contingut[33].

També tenen avui un paper destacat en el procés civil les converses mantingudes a través d'aplicacions de missatgeria instantània, especialment WhatsApp. Aquestes comunicacions s'utilitzen amb

[32] BUENO DE MATA, Federico, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, Tirant lo Blanch, 2014, pp. 117-121.
[33] ABEL LLUCH et al., *La prueba electrónica*, pp. 199-200.

freqüència per acreditar acords, relacions personals o determinades conductes de les parts, ja que permeten conservar converses mantingudes mitjançant dispositius electrònics. Ara bé, aquest tipus de fonts planteja dificultats específiques, sobretot en relació amb la identificació dels interlocutors i amb la integritat del contingut, atesa la facilitat amb què els missatges poden ser manipulats o descontextualitzats[34].

Aquest treball se centra principalment en les comunicacions digitals interpersonals, en particular els correus electrònics i els missatges de missatgeria instantània, atès que són les fonts que amb més freqüència generen conflictes en la pràctica processal i les que presenten majors problemes en relació amb la seva valoració judicial.

Les xarxes socials també poden constituir una font d'informació rellevant, especialment a través de publicacions, comentaris, imatges o missatges difosos en plataformes digitals[35]. Tanmateix, aquest treball no aprofundeix en aquesta categoria, ja que presenta característiques pròpies que desborden l'objecte principal d'anàlisi.

D'altra banda, les gravacions d'àudio i vídeo constitueixen una font de prova habitual en l'àmbit processal, especialment quan es pretén reproduir converses o determinades conductes de les parts. En aquests casos, la seva incorporació al procés es canalitza habitualment a través de l'article 382 LEC, relatiu a la reproducció de la paraula, el so i la imatge[36].

Finalment, també poden aportar-se al procés altres dades electròniques, com registres informàtics o arxius digitals. No obstant això, aquestes fonts presenten problemàtiques tècniques específiques i no sempre coincideixen amb les dificultats pròpies de les comunicacions digitals.

Aquesta diversitat posa de manifest que la prova digital no pot entendre's com una realitat uniforme. Cada tipus de font presenta característiques pròpies i exigeix un tractament diferenciat, tant pel que fa a la seva incorporació com a la seva valoració. Per aquest motiu, resulta més adequat parlar d'un conjunt heterogeni de fonts d'informació digital que no pas d'una categoria única i homogènia de prova digital.

### 3.3. Principals problemàtiques de les comunicacions digitals com a prova

La incorporació de fonts de prova digitals al procés civil planteja dificultats que no apareixen amb la mateixa intensitat en altres tipus de prova. Aquestes dificultats no deriven únicament del suport tecnològic, sinó també de la naturalesa mateixa de la informació digital i de les condicions en què es genera, es conserva i es transmet.

Una de les principals particularitats de la prova digital és la seva desmaterialització. A diferència del document tradicional en suport paper, la informació digital es presenta en forma de dades electròniques

[34] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4.
[35] ORTEGO PÉREZ, "La relevancia de la prueba digital", pp. 421-422.
[36] ABEL LLUCH et al., *La prueba electrónica*, pp. 208-213.

codificades i requereix dispositius o sistemes tecnològics per poder ser visualitzada, reproduïda o interpretada. Això comporta que l'accés a la informació no sigui directe, sinó que depèn d'un suport tècnic, fet que augmenta la complexitat de la seva verificació, autenticitat i conservació dins del procés judicial[37].

Relacionat amb això, la prova digital presenta una especial volatilitat i vulnerabilitat tècnica. Les dades electròniques poden ser modificades, destruïdes o alterades amb gran facilitat, fins i tot sense que la manipulació sigui aparentment identificable. Aquesta circumstància genera dubtes importants sobre l'autenticitat i la integritat del contingut aportat al procés. Aquesta fragilitat tècnica converteix la preservació i l'assegurament de la prova en elements essencials dins del procés judicial, ja que determinades fonts poden desaparèixer o veure's alterades abans de la seva incorporació al procediment. Per aquest motiu, sovint resulta necessari recórrer a mecanismes específics de verificació tècnica i, en determinats casos, a la prova pericial informàtica, per analitzar l'origen, la conservació i la fiabilitat[38].

Precisament per aquest motiu, conceptes com l'autenticitat i la integritat han adquirit un paper fonamental en l'àmbit de la prova digital. L'autenticitat fa referència a la possibilitat d'identificar correctament l'autor o remitent de la informació, mentre que la integritat implica que el contingut electrònic no hagi estat alterat des de la seva creació, transmissió o conservació. A diferència del que succeeix amb els documents tradicionals, aquestes garanties no poden presumir-se automàticament, sinó que han de ser verificades en cada cas[39].

En aquest context, la STS 300/2015, de 19 de maig[40], va advertir expressament sobre els riscos associats a les comunicacions digitals, posant de manifest la facilitat de manipulació de converses de missatgeria instantània i la dificultat d'identificar amb certesa els interlocutors reals. Aquesta resolució posa de manifest que la simple aportació d'un missatge o d'una conversa no és suficient per garantir-ne la fiabilitat.

Juntament amb aquests problemes, les fonts de prova digital incorporen sovint informació tècnica relacionada amb la creació, transmissió, conservació i tractament dels arxius electrònics. Aquestes dades poden resultar útils per verificar l'origen, la integritat i la fiabilitat de la informació aportada al procés judicial, especialment en relació amb la conservació i la garantia d'una cadena de custòdia adequada[41].

A més, la valoració d'aquest tipus de prova sovint requereix coneixements tècnics per poder ser correctament interpretada, coneixements que, amb caràcter general, el jutge no posseeix. Això explica

[37] ORTEGO PÉREZ, "La relevancia de la prueba digital", pp. 418-420.
[38] BUENO DE MATA, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, pp. 177-179.
[39] ABEL LLUCH et al., *La prueba electrónica*, pp. 39-40.
[40] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4: *"La posibilidad de una manipulación de los archivos digitales [...] forma parte de la realidad de las cosas."*
[41] BUENO DE MATA, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, pp. 196-199.

el paper rellevant de la prova pericial informàtica en l'àmbit digital, especialment quan existeixen dubtes sobre l'autenticitat o la possible alteració de la informació aportada[42].

En definitiva, les dificultats que plantegen les comunicacions digitals es relacionen principalment amb la necessitat de garantir-ne la fiabilitat dins del procés judicial. La seva naturalesa tècnica obliga a analitzar cada cas amb especial cautela, tenint en compte les condicions en què la informació ha estat obtinguda i les garanties disponibles per verificar-ne l'autenticitat i la integritat. Precisament, aquestes qüestions s'analitzaran en el capítol següent, dedicat al tractament processal de la prova digital.

[42] BUENO DE MATA, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, pp. 177-178.

# CAPÍTOL 4. TRACTAMENT PROCESSAL DE LES COMUNICACIONS DIGITALS EN EL PROCÉS CIVIL

## 4.1. Aportació de la prova digital al procés civil

Tal com s'ha assenyalat en els apartats anteriors, la prova digital no constitueix un mitjà de prova autònom, sinó que s'incorpora al procés civil mitjançant els mecanismes probatoris previstos a la LEC. A partir d'aquesta premissa, resulta necessari analitzar quins són els mitjans processals adequats per a la seva aportació i pràctica.

L'article 299 LEC enumera els mitjans de prova admissibles i inclou, juntament amb els mitjans tradicionals, els instruments de reproducció de la paraula, el so i la imatge, així com els instruments que permeten arxivar i reproduir dades rellevants per al procés. Aquesta previsió ofereix una base normativa suficient per incorporar fonts d'informació digital sense necessitat de configurar una categoria probatòria autònoma.

En aquest sentit, la STS 706/2020, de 23 de juliol, confirma que els articles 299.2, 382 i 384 LEC no introdueixen nous mitjans de prova autònoms, sinó noves fonts d'informació susceptibles d'incorporar-se al procés a través dels mitjans probatoris ja previstos legalment. El Tribunal Suprem distingeix així entre el caràcter il·limitat de les fonts de prova (*numerus apertus*) i el caràcter taxat dels mitjans de prova (*numerus clausus*), concloent que aquests preceptes no creen noves categories probatòries, sinó únicament noves formes d'incorporació de fonts electròniques al procés judicial[43].

Aquesta interpretació jurisprudencial coincideix amb la posició de Delgado Martín, que assenyala que la prova digital pot incorporar-se al procés mitjançant diferents vies, especialment a través del document electrònic, dels instruments de reproducció de sons i imatges, dels instruments d'arxiu i reproducció de dades o de la prova pericial informàtica[44].

Això no significa, però, que una mateixa font digital pugui introduir-se indistintament a través de qualsevol mitjà de prova, sinó que el mecanisme processal utilitzat vindrà determinat per la naturalesa concreta de la informació electrònica aportada i per les seves característiques tècniques. Per tant, els correus electrònics, les converses de missatgeria instantània, les gravacions audiovisuals o els documents electrònics signats presenten característiques diferents i poden requerir mecanismes d'incorporació i verificació específics.

---

[43] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 706/2020, de 23 de julio (ECLI:ES:TS:2020:2925), FJ 4.2: *"Hay que distinguir entre medios de prueba y fuentes de prueba [...] las fuentes de prueba que se incorporan al proceso a través de los medios de prueba son ilimitadas [...] pero los medios de prueba únicamente pueden ser los regulados en la LEC."* FJ 4.3: *"A juicio de este Tribunal, la LEC no regula dos medios de prueba nuevos sino únicamente unas fuentes de prueba [...] los medios de prueba son los enumerados en el art. 299.1 de la LEC, los cuales constituyen un numerus clausus."*

[44] DELGADO MARTÍN, "La prueba digital…", pp. 2-4.

Pel que fa a les vies concretes d'aportació, quan la prova digital consisteix en paraules, imatges o sons captats mitjançant instruments de gravació o reproducció, la seva incorporació es canalitza principalment a través de l'article 382 LEC. Aquest precepte permet la reproducció davant del tribunal i admet l'aportació de transcripcions escrites o dictàmens complementaris quan sigui necessari per facilitar-ne la comprensió o verificar-ne l'autenticitat[45].

En canvi, quan es tracta de dades, arxius informàtics, correus electrònics, bases de dades o informació continguda en dispositius electrònics, resulta especialment rellevant l'article 384 LEC, que regula els instruments que permeten arxivar, conèixer o reproduir dades rellevants per al procés[46].

Tanmateix, en la pràctica, moltes proves digitals s'aporten com a prova documental, mitjançant impressions en paper, captures de pantalla o còpies dels continguts electrònics. Aquesta forma d'aportació pot facilitar la gestió processal, però presenta una limitació important: pot fer perdre elements tècnics rellevants, com les metadades, la informació sobre l'origen de l'arxiu o les dades relatives a la seva conservació[47]. Per això, la doctrina adverteix que la incorporació documental de continguts digitals pot resultar insuficient quan es discuteix l'autenticitat o la integritat de la informació aportada[48].

En determinats supòsits, pot resultar més adequat aportar el suport digital original o una còpia íntegra en format electrònic —com ara dispositius USB, discs òptics o altres suports digitals—, especialment quan es pretén preservar la integritat de la informació, facilitar-ne una eventual anàlisi tècnica posterior o evitar dubtes sobre la seva manipulació. Aquesta forma d'aportació ha de permetre que tant el tribunal com les parts puguin examinar i reproduir el contingut en condicions que garanteixin plenament els principis d'immediació i contradicció[49].

En aquest context, la prova pericial informàtica adquireix una funció especialment rellevant, tant en el moment inicial del procés com en fases posteriors, en funció de la naturalesa i complexitat de la prova digital. D'acord amb els articles 336 i 339 LEC, els dictàmens pericials poden ser aportats per les parts juntament amb la demanda o la contestació, o bé sol·licitar-se mitjançant designació judicial quan la complexitat tècnica de la prova ho requereixi[50]. En l'àmbit digital, aquesta pericial no només serveix per interpretar informació tècnica, sinó també per verificar l'origen, l'autenticitat, la identitat dels interlocutors i l'absència de manipulació de les dades electròniques aportades al procés.

Aquestes dificultats es manifesten especialment en les comunicacions digitals interpersonals. La STS 300/2015, de 19 de maig, adverteix dels riscos de manipulació inherents a les converses mantingudes a

[45] Article 382 LEC.
[46] Article 384 LEC.
[47] ABEL LLUCH et al., *La prueba electrónica*, pp. 71-73.
[48] ORTEGO PÉREZ, "La relevancia de la prueba digital", pp. 428-429.
[49] Article 384.1 LEC.
[50] Articles 336 i 339 LEC.

través de sistemes de missatgeria instantània i assenyala que, quan la seva autenticitat és impugnada de manera fundada, pot resultar necessària una prova pericial informàtica destinada a verificar-ne l'origen, la identitat dels interlocutors i la integritat del contingut[51].

Ara bé, això no significa que tota comunicació digital requereixi necessàriament una pericial informàtica per poder tenir eficàcia probatòria. La seva necessitat dependrà de les circumstàncies concretes del cas, de l'existència d'una impugnació específica i del grau de corroboració que la comunicació presenti respecte d'altres elements probatoris, com la prova testifical, l'interrogatori de part o altres dades objectives incorporades al procediment.

Finalment, la prova electrònica ha de respectar els requisits generals d'admissibilitat de tota prova: pertinència, utilitat i licitud. Aquesta última exigència adquireix una especial rellevància en l'àmbit de les comunicacions digitals interpersonals, ja que l'obtenció de correus electrònics, converses privades, dades personals o informació continguda en dispositius electrònics pot comportar amb facilitat una vulneració de drets fonamentals, especialment el dret a la intimitat i al secret de les comunicacions[52]. En aquest sentit, l'article 287 LEC i l'article 11.1 LOPJ impedeixen l'eficàcia de les proves obtingudes amb vulneració de drets fonamentals[53].

La doctrina també ha destacat aquesta especial rellevància de la il·licitud en l'àmbit digital. En aquest sentit, Joan Picó i Junoy assenyala que la prova electrònica obtinguda amb vulneració de drets fonamentals —especialment del dret a la intimitat i del secret de les comunicacions— ha de considerar-se prova il·lícita i, per tant, mancada d'eficàcia processal[54].

En definitiva, la prova digital s'incorpora al procés civil mitjançant un sistema flexible, capaç d'adaptar les categories tradicionals a noves formes d'informació. Aquesta flexibilitat permet integrar fonts digitals molt diverses dins del sistema probatori civil, però també genera una certa inseguretat jurídica, ja que el règim d'aportació, impugnació i valoració pot variar considerablement en funció de la naturalesa de cada font digital i de les garanties tècniques que permetin assegurar-ne l'autenticitat i la integritat.

### 4.2. Impugnació de la prova digital i garanties d'autenticitat i integritat

La impugnació de la prova digital constitueix un dels moments processals més rellevants del seu tractament judicial. A diferència d'altres mitjans de prova tradicionals, les fonts d'informació digital són especialment vulnerables des del punt de vista tècnic, ja que poden ser copiades, modificades, eliminades o descontextualitzades amb relativa facilitat. Per aquest motiu, la impugnació no afecta

[51] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4.
[52] BUENO DE MATA, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, pp. 228-233.
[53] Articles 287 LEC i 11.1 LOPJ.
[54] PICÓ I JUNOY, Joan, *Ilicitud de la prueba electrónica* [Vídeo], YouTube, consultat el 6 de maig de 2026, https://www.youtube.com/watch?v=JuJfDveFXqY.

únicament la seva eficàcia probatòria, sinó també la manera com el tribunal haurà d'analitzar-ne la fiabilitat.

La prova digital presenta unes característiques tècniques singulars que condicionen tant la seva incorporació al procés com la seva posterior valoració judicial. La doctrina destaca especialment el seu caràcter intangible, reproduïble i fàcilment alterable, atès que la informació digital es troba codificada en sistemes electrònics i pot ser objecte de còpia, modificació o destrucció amb gran facilitat[55]. Aquesta naturalesa específica obliga a reforçar les garanties relatives a l'autenticitat, integritat i conservació de la informació electrònica, adquirint especial importància la cadena de custòdia i els mecanismes tècnics de preservació, com el clonat de dades o el càlcul del hash[56].

Des del punt de vista normatiu, quan determinades fonts de prova digitals s'incorporen al procés com a documents privats, resulta especialment rellevant l'article 326 LEC. Aquest precepte estableix que els documents privats faran prova plena quan la seva autenticitat no sigui impugnada per la part a qui perjudiquin[57]. En aquests supòsits, la prova documental presenta un règim de prova legal o taxada. En canvi, si l'autenticitat del document és impugnada, el tribunal haurà de valorar-ne la fiabilitat conforme a les regles de la sana crítica, tal com s'ha exposat anteriorment en relació amb el règim general de valoració probatòria[58].

En paral·lel, la prova digital pot ser objecte d'impugnació per il·licitud quan la seva obtenció vulnera drets fonamentals. L'article 287.1 LEC estableix que aquesta qüestió s'ha de plantejar immediatament i resoldre's en el mateix acte del judici, previsió que es complementa amb l'article 11.1 LOPJ, segons el qual no produiran efecte les proves obtingudes, directament o indirectament, amb vulneració de drets fonamentals[59].

En l'àmbit digital, aquesta problemàtica es manifesta especialment en supòsits d'accés indegut a dispositius electrònics, converses privades o comptes personals. Cal distingir, però, entre la impugnació per il·licitud i la relativa a l'autenticitat o integritat de la prova. Mentre que la primera afecta la licitud en l'obtenció de la prova i pot comportar-ne l'exclusió del procés conforme als articles 287 LEC i 11.1 LOPJ, les qüestions relatives a l'autenticitat o integritat incideixen principalment en la seva credibilitat i en la valoració judicial de la força probatòria.

En aquest sentit, Joan Picó i Junoy assenyala que la il·licitud de la prova electrònica deriva precisament de la vulneració de drets fonamentals en la seva obtenció o pràctica, especialment en relació amb el dret

[55] ORTEGO PÉREZ, "La relevancia de la prueba digital", pp. 426-427.
[56] ORTEGO PÉREZ, "La relevancia de la prueba digital", p. 427.
[57] Article 326.1 LEC.
[58] Article 326.2, en relació amb els articles 348 i 276 LEC. L'article 326.2 estableix que, si s'impugna l'autenticitat del document privat, podran emprar-se mitjans de prova útils i pertinents per acreditar-la, quedant la seva valoració sotmesa a les regles generals de la sana crítica.
[59] Articles 287 LEC i 11.1 Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 157, de 2 de juliol de 1985.

a la intimitat i el secret de les comunicacions. Aquesta problemàtica adquireix una especial intensitat en l'entorn digital, atesa la facilitat d'accés a correus electrònics, converses privades o dispositius electrònics sense el consentiment dels seus titulars[60].

La jurisprudència del Tribunal Suprem ha estat determinant en aquesta matèria. La STS 300/2015, de 19 de maig, constitueix el punt de partida més rellevant en relació amb les converses digitals. El Tribunal va advertir que la prova d'una comunicació bidireccional mitjançant sistemes de missatgeria instantània ha de ser abordada amb cautela, atesa la possibilitat real de manipulació dels arxius digitals, l'anonimat dels sistemes i la facilitat de crear identitats fictícies. En aquests casos, quan l'autenticitat és efectivament impugnada, pot resultar necessària una prova pericial que identifiqui l'origen de la comunicació, els interlocutors i la integritat del contingut[61].

Ara bé, aquesta doctrina no pot interpretar-se en termes absoluts. La jurisprudència posterior ha precisat que la pràctica d'una prova pericial informàtica no és necessària de manera automàtica en tots els supòsits. En concret, la STS 375/2018, de 19 de juliol[62], la STS 291/2019, de 31 de maig[63], i la STS 744/2022, de 21 de juliol[64], coincideixen a afirmar que aquesta exigència només es justifica quan la impugnació de la prova digital es basi en indicis concrets i objectius de manipulació o alteració. Així, la simple possibilitat que el contingut hagi pogut ser manipulat no és suficient per privar-lo de valor probatori, especialment quan la prova es troba corroborada per altres elements del procediment. Per tant, perquè la impugnació pugui afectar realment l'eficàcia de la prova digital, aquesta ha de formular-se de manera concreta, raonada i sustentada en elements mínims que permetin posar en dubte la seva autenticitat o integritat.

Aquesta línia ha estat sintetitzada recentment per la STS 116/2025, de 13 de febrer, que identifica dues qüestions essencials en la prova electrònica: l'autenticitat de l'origen i la integritat del contingut[65].

---

[60] PICÓ I JUNOY, *Ilicitud de la prueba electrónica*.

[61] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4: *"Será indispensable en tal caso la práctica de una prueba pericial que identifique el verdadero origen de esa comunicación, la identidad de los interlocutores y, en fin, la integridad de su contenido".*

[62] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 375/2018, de 19 de julio (ECLI:ES:TS:2018:2949), FJ 2: *"No es posible entender [...] que estas resoluciones establezcan una presunción iuris tantum de falsedad [...] sino que, en el caso de una impugnación (no meramente retórica y en términos generales) de su autenticidad -por la existencia de sospechas o indicios de manipulación- se debe realizar tal pericia [...] tal pericia no será precisa cuando no exista duda al respecto mediante la valoración de otros elementos de la causa o la práctica de otros medios de prueba."*

[63] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 291/2019, de 31 de mayo (ECLI:ES:TS:2019:1786), FJ 2: *"Las conversaciones no fueron impugnadas salvo el día del juicio [...] la denunciada irregularidad en trámite de informe [...] no aparece corroborado en modo alguno [...] no atisbándose dato alguno que permita considerar una hipotética manipulación, que ni siquiera resultó concretada y mucho menos adverada."*

[64] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 744/2022, de 21 de julio (ECLI:ES:TS:2022:3233), FJ 1.3: *"Aun cuando una prueba pericial permitiría evaluar si los mensajes electrónicos tienen la procedencia que se sostiene o han sido manipulados en su contenido, su ausencia no puede saldarse con la conclusión de que son falsos o que han sido alterados, ni puede privarse de relevancia al resto de elementos de inferencia que maneja la sentencia condenatoria que se impugna."*

[65] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 116/2025, de 13 de febrero (ECLI:ES:TS:2025:634), FJ 3.2: *"Para la valoración de la prueba electrónica el juez no debe tener ninguna duda sobre dos características: la*

L'autenticitat exigeix comprovar que l'autor aparent coincideix amb l'autor real, mentre que la integritat implica verificar que les dades no han estat alterades. No obstant això, la sentència també recorda que la impugnació no comporta l'expulsió automàtica de la prova, sinó la necessitat d'examinar les al·legacions formulades i la resta d'elements probatoris disponibles.

La doctrina de Delgado Martín coincideix amb aquesta orientació. Segons l'autor, quan el jutge valora una prova electrònica ha d'atendre especialment a l'autenticitat de l'origen i a la integritat del contingut[66]. Si existeixen dubtes rellevants sobre aquests elements i no s'han adoptat garanties tècniques suficients, és probable que la prova perdi força probatòria. Aquesta perspectiva permet entendre que el problema central no és tant la naturalesa digital de la prova com el grau de confiança que aquesta pot oferir en el cas concret.

En aquest context, la càrrega de la prova presenta una especial complexitat. Formalment, regeix l'article 217 LEC, segons el qual correspon a qui pretén fer valer un fet acreditar-ne l'existència[67]. Ara bé, en matèria de prova digital, quan una part impugna de manera concreta i fonamentada l'autenticitat o integritat d'una comunicació electrònica, es produeix un cert desplaçament de la càrrega cap a la part que pretén fer valer la prova digital.

Delgado Martín explica que aquest efecte és especialment freqüent quan la prova s'ha aportat únicament mitjançant impressions o reproduccions en paper de converses de missatgeria o xarxes socials, atès que en aquests supòsits el risc de manipulació és més elevat[68]. En aquests casos, serà habitual que la part que pretén fer valer la prova hagi d'aportar elements tècnics addicionals destinats a reforçar-ne l'autenticitat i la integritat, especialment mitjançant prova pericial informàtica.

La pericial informàtica es converteix, per tant, en un instrument essencial per reforçar la fiabilitat de la prova digital impugnada. Aquesta pot verificar l'origen de les dades, la identitat dels interlocutors, la integritat del contingut o l'absència de manipulació. Tanmateix, no ha de configurar-se com un requisit universal, ja que la seva necessitat dependrà de la intensitat de la impugnació, de la naturalesa de la prova i de l'existència d'altres elements de corroboració.

La cadena de custòdia també adquireix una importància destacada quan la prova digital consisteix en dispositius, arxius o suports informàtics. La seva funció és garantir que l'evidència aportada al procés és la mateixa que va ser obtinguda inicialment i que no ha estat alterada durant la seva obtenció,

---

*autenticidad del origen, esto es, que su autor aparente es su autor real; y la integridad del contenido que implica que los datos no han sido alterados." Asimismo, la sentencia añade que "el cuestionamiento [...] acerca de la autenticidad e integridad de los WhatsApp [...] no implica que tales pruebas deban ser expulsadas automáticamente del procedimiento, sino que hace necesario el examen de las alegaciones [...] junto con otros medios de prueba practicados para determinar su validez."*

[66] DELGADO MARTÍN, Joaquín, "La valoración de la prueba digital", *Diario La Ley*, núm. 6, Sección Ciberderecho, 11 d'abril de 2017, pp. 2-3.

[67] Article 217 LEC.

[68] DELGADO MARTÍN, "La valoración de la prueba digital", pp. 3-5.

conservació o transmissió. Aquesta garantia resulta especialment rellevant en relació amb aquelles fonts digitals que presenten un tractament continuat en el temps, com arxius informàtics, dispositius electrònics o bases de dades. Delgado Martín vincula aquesta garantia amb la preservació de les dades i amb l'ús de còpies forenses que permetin analitzar la informació sense modificar l'original[69].

Entre els mecanismes tècnics de preservació destaca el codi hash. Aquest consisteix en un algoritme matemàtic que genera un valor únic associat a un determinat conjunt de dades; si es modifica un sol element de l'arxiu, el valor hash canvia[70]. Per això, el hash permet verificar si la informació digital ha estat alterada després de la seva obtenció i constitueix una garantia tècnica especialment útil per acreditar la integritat de l'evidència.

La jurisprudència ha reconegut que la ruptura de la cadena de custòdia pot afectar la credibilitat de la prova, però no comporta necessàriament la seva nul·litat. La STS 339/2013, de 20 de març[71] i la STS 332/2019, de 27 de juny[72] assenyalen que aquestes irregularitats han de ser valorades pel tribunal en termes de fiabilitat, tenint en compte el conjunt de circumstàncies del cas.

Aquesta doctrina evita un automatisme excessiu: no tota irregularitat invalida la prova, però sí que pot reduir-ne la força probatòria.

Finalment, cal destacar la importància de disposar d'una metodologia processal adequada per impugnar les proves digitals aportades per la part contrària. La jurisprudència ha subratllat que aquesta impugnació ha de formular-se en el moment processal oportú i amb caràcter preclusiu, atesos els efectes que pot produir sobre la valoració de la prova i sobre la necessitat de practicar activitats probatòries complementàries. En aquest sentit, la STS 422/2025, de 8 de maig, insisteix en la necessitat d'una actuació diligent per part de qui pretén qüestionar una prova digital, rebutjant que una impugnació tardana o genèrica pugui afectar automàticament la seva eficàcia probatòria[73].

---

[69] DELGADO MARTÍN, "La valoración de la prueba digital", p.3.
[70] DELGADO MARTÍN, "La valoración de la prueba digital", p.3.
[71] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 339/2013, de 20 de marzo (ECLI:ES:TS:2013:1925), FJ 9: *"Cuando se comprueban deficiencias en la secuencia que despiertan dudas razonables, habrá que prescindir de esa prueba, no porque el incumplimiento de alguno de esos medios legales de garantía la convierta en nula, sino porque su autenticidad queda cuestionada." La sentència afegeix que "irregularidad en los protocolos establecidos como garantía para la cadena de custodia no equivale a nulidad" i que"no es una cuestión de nulidad o inutilizabilidad, sino de fiabilidad."*
[72] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 332/2019, de 27 de junio (ECLI:ES:TS:2019:2205), FJ 3: *"Irregularidad en los protocolos establecidos como garantía para la cadena de custodia no equivale a nulidad" Així mateix, la jurisprudència assenyala que "la cadena de custodia no es un fin en sí mismo, sino que tiene un valor instrumental", de manera que la seva ruptura "puede afectar a la credibilidad del análisis pero no a su validez", essent "no una cuestión de nulidad o inutilizabilidad, sino de fiabilidad."*
[73] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 422/2025, de 8 de mayo (ECLI:ES:TS:2025:2160), FJ 2.2: *"La impugnación de la autenticidad de cualquiera de esas pruebas, cuando aportadas a la causa mediante archivos de impresión, debe ser impugnada por la defensa [...] en un momento preclusivo, no per saltum, en la vía casacional", destacando que, por sus efectos en el proceso, "es importante tener en cuenta que la prueba digital puede afectar a derechos fundamentales: la intimidad personal, el secreto de comunicaciones y el derecho a la autodeterminación informativa en el ámbito de protección de datos personales (art. 18 CE)."*

En el judici ordinari, aquesta qüestió haurà de plantejar-se a l'audiència prèvia[74], mentre que en el judici verbal caldrà tenir en compte el règim d'actuacions prèvies introduït per l'article 438.8 LEC després de la reforma operada per la Llei Orgànica 1/2025[75].

En definitiva, la impugnació de la prova digital no determina automàticament la seva exclusió del procés, sinó que obliga el tribunal a efectuar un examen especialment rigorós sobre la seva autenticitat, integritat i fiabilitat. Només una impugnació concreta, motivada i sustentada en indicis mínimament objectivables pot justificar la necessitat d'una activitat probatòria reforçada, especialment mitjançant prova pericial informàtica. Aquesta realitat evidencia, novament, la manca d'un règim específic i sistemàtic de la prova digital dins la LEC, circumstància que obliga la jurisprudència a adaptar constantment les categories tradicionals del dret probatori a les particularitats de les comunicacions electròniques.

### 4.3. Valoració judicial de la prova digital

La valoració de la prova digital en el procés civil s'inscriu, amb caràcter general, dins del principi de lliure valoració conforme a les regles de la sana crítica. No obstant això, tal com ja s'ha exposat en relació amb la prova documental, aquesta regla general presenta una excepció en aquells supòsits en què la font digital s'incorpora al procés com a document i li resulta aplicable el règim previst als articles 319 i 326 LEC. En aquests casos, determinats documents electrònics poden gaudir d'un règim de prova legal o taxada, especialment quan incorporen signatures electròniques o serveis electrònics de confiança qualificats.

La LEC no estableix un règim específic i unitari de valoració per a la prova digital, de manera que la seva eficàcia dependrà del mitjà de prova a través del qual s'incorpora al procés, de les circumstàncies de la seva obtenció i aportació, de l'existència d'impugnació i de les garanties tècniques disponibles en cada cas. La digitalització no ha alterat els criteris generals de valoració probatòria, però sí que ha incrementat notablement la necessitat d'una motivació judicial especialment rigorosa, atesa la complexitat tècnica i la potencial vulnerabilitat de moltes fonts d'informació electrònica.

L'article 384.3 LEC estableix expressament que els instruments que permeten arxivar, conèixer o reproduir dades rellevants per al procés seran valorats conforme a les regles de la sana crítica[76]. Aquesta previsió és coherent amb el sistema general de lliure valoració de la prova, però adquireix una especial importància en l'entorn digital, on la fiabilitat de la prova no pot dependre únicament de la seva aparença formal.

[74] Article 427 i 427 LEC.
[75] Article 438.8 LEC.
[76] Article 384.3 LEC.

La sana crítica exigeix una valoració racional, coherent i motivada. La STS 468/2019, de 17 de setembre, assenyala que la valoració probatòria és una activitat intel·lectual orientada a determinar si les afirmacions de fet han quedat acreditades a partir de les proves practicades, mitjançant un examen fonamentat en la lògica, la raó i les màximes d'experiència[77]. En la mateixa línia, la STS 141/2021, de 15 de març, recorda que la sana crítica no equival a arbitrarietat, sinó a un judici racional i objectivable[78].

En l'àmbit de la prova digital, aquest model exigeix tenir en compte factors específics. Delgado Martín assenyala que la valoració de la prova electrònica ha d'atendre especialment a la licitud de l'obtenció, l'autenticitat de l'origen, la integritat del contingut, la postura processal de les parts i la relació existent entre els diferents mitjans de prova practicats en el procediment[79]. Això significa que el jutge no pot limitar-se a examinar el contingut visible de la prova digital, sinó que ha de valorar també les condicions en què aquesta ha estat generada, conservada i incorporada al procés.

Aquesta exigència es manifesta especialment en relació amb les comunicacions digitals. La STS 300/2015 imposa cauteles quan es tracta de converses de missatgeria instantània[80], però la jurisprudència posterior ha evitat convertir aquesta cautela en una regla de desconfiança general. Així, la STS 375/2018, de 19 de juliol[81] i la STS 744/2022, de 21 de juliol[82] recorden que l'absència de pericial informàtica no permet concloure automàticament que els missatges siguin falsos o hagin estat manipulats. La seva eficàcia dependrà del context, de la impugnació formulada i de la corroboració amb altres proves.

Per aquest motiu, la valoració judicial de la prova digital no pot efectuar-se de manera aïllada ni uniforme. El tribunal haurà d'analitzar la relació existent entre els diferents mitjans de prova practicats

---

[77] Tribunal Supremo, Sala de lo Civil, Sentencia 468/2019, de 17 de septiembre (ECLI:ES:TS:2019:2854), FJ 2.3: *"La valoración probatoria se concibe como la actividad intelectual que ha de realizar el Juez [...] si éstas se han visto corroboradas por las pruebas propuestas y practicadas en el proceso, sometiendo a las mismas a un examen fundado en máximas de experiencia [...] así como a través de los más elementales postulados de la lógica y la razón -sana crítica-". "Desde esta perspectiva, la sana crítica se concibe como un sistema integrado por las reglas de la lógica y de la experiencia."*

[78] Tribunal Supremo, Sala de lo Civil, Sentencia 141/2021, de 15 de marzo (ECLI:ES:TS:2021:807), FJ 3.2: *"Las reglas de la sana crítica no son normas que se encuentren codificadas, sino que están conformadas por las más elementales directrices de la lógica humana [...] implican un sistema de valoración racional y razonable de la actividad probatoria [...] que permite efectuar un juicio prudente, objetivo y motivado [...] con la finalidad de huir de los riesgos derivados del acogimiento de meras hipótesis intuitivas o conclusiones valorativas absurdas, y prevenir, de esta forma, decisiones arbitrarias [...] La sana crítica se concibe [...] como un sistema integrado por las reglas de la lógica, de la ciencia y de la experiència."*

[79] DELGADO MARTÍN, J., *"La valoración de la prueba digital*", pp. 1-2 i 5.

[80] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4.

[81] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 375/2018, de 19 de julio (ECLI:ES:TS:2018:2949), FJ 2: *"tal pericia no será precisa cuando no exista duda al respecto mediante la valoración de otros elementos de la causa o la práctica de otros medios de prueba."*

[82] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal., Sentencia 744/2022, de 21 de julio (ECLI:ES:TS:2022:3233), FJ 1.3: *"Aun cuando una prueba pericial permitiría evaluar si los mensajes electrónicos tienen la procedencia que se sostiene o han sido manipulados en su contenido, su ausencia no puede saldarse con la conclusión de que son falsos o que han sido alterados, ni puede privarse de relevancia al resto de elementos de inferencia que maneja la sentencia condenatoria [...]."*

—com declaracions testificals, interrogatori de parts, documents o informes pericials— amb la finalitat de determinar el grau de fiabilitat que pot atribuir-se a la informació electrònica aportada. Aquesta perspectiva evita tant atribuir automàticament valor probatori a qualsevol comunicació digital com rebutjar-la únicament per la possibilitat abstracta de manipulació.

La prova pericial informàtica pot tenir un paper determinant quan existeixen dubtes tècnics rellevants sobre l'autenticitat, integritat o origen de la prova. Ara bé, d'acord amb l'article 348 LEC, el dictamen pericial també es valora conforme a les regles de la sana crítica, de manera que el jutge no queda vinculat automàticament per les conclusions del pèrit[83]. El seu valor dependrà de la coherència de l'informe, de la metodologia utilitzada i de la seva capacitat per explicar tècnicament les qüestions controvertides.

La doctrina ha destacat que la complexitat tècnica de la prova digital pot dificultar l'aplicació dels criteris tradicionals de valoració, especialment quan el jutge no disposa de coneixements informàtics suficients. Per aquest motiu, Bueno de Mata subratlla la importància de la pericial informàtica com a instrument que permet contextualitzar tècnicament les fonts d'informació digitals i reforçar la fiabilitat del procés valoratiu[84]. Això no converteix el pèrit en substitut del jutge, però sí en un auxiliar especialment rellevant quan la decisió depèn de qüestions tècniques complexes.

També resulta important la motivació judicial. L'article 218 LEC exigeix que les resolucions judicials expressin els raonaments fàctics i jurídics que fonamenten la decisió[85]. En matèria de prova digital, aquesta exigència és especialment intensa, ja que el tribunal ha d'explicar per què considera fiable o insuficient una determinada font electrònica, especialment si ha estat impugnada o si existeixen informes tècnics contradictoris. Bueno de Mata assenyala que la valoració de la prova electrònica exigeix una motivació especialment rigorosa per evitar decisions intuïtives o insuficientment fonamentades[86].

Quan la prova digital consisteix en documents electrònics signats mitjançant sistemes de signatura electrònica qualificada, el règim de valoració presenta especialitats. El Reglament eIDAS i la Llei 6/2020 reconeixen eficàcia jurídica als documents electrònics i, en determinats supòsits, els atribueixen una presumpció reforçada d'autenticitat i integritat, especialment quan intervenen serveis electrònics de confiança qualificats[87].

D'aquesta manera, determinats documents electrònics poden gaudir d'un nivell de fiabilitat i autenticitat superior al dels documents privats tradicionals no signats electrònicament. Aquest reforçament de la força probatòria no deriva únicament de la previsió legal, sinó també de l'evolució tecnològica dels

[83] Article 348 LEC.
[84] BUENO DE MATA, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, pp. 259-262.
[85] Article 218 LEC.
[86] BUENO DE MATA, *Prueba electrónica y proceso 2.0*, pp. 263-265.
[87] Article 25 Reglament eIDAS; Article 3 Llei 6/2020.

sistemes de certificació i verificació electrònica, que permeten garantir amb major seguretat la identitat del signant i la integritat del contingut.

En definitiva, llevat dels supòsits documentals en què la llei atribueix un règim de prova legal o taxada, la prova digital continua sotmesa, amb caràcter general, a les regles de la sana crítica. La seva eficàcia probatòria dependrà del grau d'autenticitat, integritat i fiabilitat que es pugui acreditar en cada cas concret. Per aquest motiu, la valoració judicial de la prova digital exigeix una anàlisi contextual, racional i especialment motivada, capaç d'adaptar els principis tradicionals del dret probatori a un entorn tecnològic en constant evolució.

# CAPÍTOL 5. ANÀLISI JURISPRUDENCIAL DE LES COMUNICACIONS DIGITALS

L'objectiu d'aquest capítol és analitzar l'evolució de la jurisprudència en matèria de prova digital i els criteris que han anat adoptant els tribunals davant les noves formes de comunicació electrònica. Després d'haver estudiat el règim jurídic general de la prova digital, així com els problemes relacionats amb la seva aportació, impugnació i valoració, resulta necessari veure com aquestes qüestions s'han traslladat a la pràctica judicial.

En aquest àmbit, la jurisprudència ha tingut un paper fonamental davant la manca d'una regulació específica i sistemàtica dins la LEC. Els tribunals han hagut d'adaptar les categories tradicionals del dret probatori a noves fonts digitals, com els missatges de WhatsApp, els correus electrònics o les gravacions sonores i audiovisuals, establint criteris sobre la seva autenticitat, integritat i valor probatori.

Així, aquest capítol no pretén repetir el règim jurídic exposat anteriorment, sinó analitzar les principals línies jurisprudencials sobre les comunicacions digitals i les resolucions que han contribuït a configurar el tractament processal actual de la prova electrònica en el procés civil.

## 5.1. Missatges de WhatsApp i aplicacions de missatgeria instantània

Actualment, els missatges de WhatsApp i d'altres aplicacions de missatgeria instantània s'han convertit en una de les fonts de prova digitals més freqüents dins del procés civil. El seu ús constant tant en l'àmbit personal com professional ha obligat la jurisprudència a establir criteris específics sobre qüestions relacionades amb la seva admissibilitat, autenticitat i valor probatori. Això és especialment rellevant si es té en compte la facilitat amb què aquest tipus de comunicacions poden ser alterades o manipulades.

El punt de partida d'aquesta doctrina jurisprudencial es troba en la STS 300/2015, de 19 de maig. El cas tenia origen en unes converses mantingudes a través de la xarxa social Tuenti entre la menor víctima i un amic seu, en què la víctima relatava presumptes abusos sexuals comesos per la parella de la seva mare. Aquestes converses van ser incorporades al procediment mitjançant impressions dels missatges i la defensa va impugnar-ne l'autenticitat, al·legant la possibilitat de manipulació del contingut digital.

En aquest context, el Tribunal Suprem va establir una doctrina general sobre les comunicacions digitals, advertint que les comunicacions mantingudes a través de sistemes de missatgeria instantània han de ser analitzades amb especial cautela, atesa la possibilitat de manipulació dels arxius digitals, l'anonimat dels sistemes i la facilitat de crear identitats fictícies. En conseqüència, afirma que, quan l'autenticitat dels missatges és impugnada, la càrrega de la prova es desplaça cap a la part que pretén utilitzar-los

com a mitjà probatori, podent resultar necessària la pràctica d'una prova pericial destinada a verificar l'origen de la comunicació, la identitat dels interlocutors i la integritat del contingut[88].

No obstant això, la mateixa STS 300/2015 no estableix una exigència absoluta de prova pericial en tots els casos. En el supòsit concret, el Tribunal considera acreditada l'autenticitat dels missatges perquè concorrien elements de corroboració rellevants, com la facilitació de les credencials d'accés al compte i la declaració testifical de l'interlocutor, que va reconèixer la conversa durant el judici oral. Així, la sentència no parteix d'una desconfiança automàtica envers les comunicacions digitals, sinó de la necessitat de reforçar-ne l'autenticitat quan existeix una impugnació fundada[89].

D'aquesta manera, la sentència introdueix una idea fonamental en aquesta matèria: la fiabilitat de les comunicacions digitals no depèn únicament de l'existència d'una prova pericial informàtica sinó també de la coherència del conjunt dels mitjans de prova practicats.

Aquesta doctrina es reitera a la STS 754/2015, de 27 de novembre, relativa a uns missatges enviats a través de l'aplicació We Chat, un sistema de missatgeria similar a WhatsApp. En aquest cas, les converses es van incorporar al procés mitjançant captures de pantalla obtingudes del telèfon mòbil de la víctima, i la defensa en va qüestionar l'autenticitat. El Tribunal Suprem recorda que aquest tipus de comunicacions no poden equiparar-se als documents tradicionals, ja que són fàcilment manipulables, i per això la seva autenticitat s'ha d'examinar amb especial cautela. En aquest sentit, assenyala que, quan existeix impugnació, pot resultar necessària una prova pericial informàtica per verificar l'origen dels missatges, la identitat dels interlocutors i la integritat del contingut. Tot i això, en el cas concret el Tribunal considera acreditada l'autenticitat de les converses perquè el mateix acusat havia reconegut substancialment l'enviament dels missatges en el seu escrit de defensa.

Posteriorment, la jurisprudència ha anat matisant aquesta doctrina inicial per evitar convertir la prova pericial informàtica en un requisit automàtic. Així, la STS 375/2018, de 19 de juliol, resol un cas en què la defensa qüestionava l'autenticitat d'uns missatges de WhatsApp aportats per la víctima, al·legant possibles irregularitats en la cadena de custòdia i l'absència d'una prova pericial informàtica que acredités l'origen i la integritat de les converses. El Tribunal Suprem rebutja aquesta interpretació extensiva de la STS 300/2015 i afirma que aquesta resolució no estableix una presumpció general de falsedat de les comunicacions digitals ni tampoc l'obligació automàtica de practicar una pericial en tots

[88] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4: *"la prueba de una comunicación bidireccional mediante cualquiera de los múltiples sistemas de mensajería instantánea debe ser abordada con todas las cautelas. La posibilidad de una manipulación de los archivos digitales mediante los que se materializa ese intercambio de ideas, forma parte de la realidad de las coses."*

[89] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047), FJ 4: "*dos razones son las que excluyen cualquier duda. La primera, el hecho de que fuera la propia víctima la que pusiera a disposición del Juez de instrucción su contraseña de Tuenti [...]. La segunda, el hecho de que el interlocutor [...] acudiera al plenario", concloent el Tribunal que "no puede estimarse la impugnación de la Defensa."*

els casos. Segons el Tribunal, la prova pericial només resulta necessària quan la impugnació de l'autenticitat es basa en sospites o indicis mínimament objectius de manipulació, però no quan les objeccions són merament retòriques o genèriques. En el cas concret, el Tribunal considera acreditada l'autenticitat perquè la víctima havia posat el seu telèfon mòbil a disposició judicial i els missatges havien estat directament consultats i transcrits pel lletrat de l'Administració de Justícia, circumstàncies que permetien descartar dubtes raonables sobre la seva integritat[90].

En la STS 291/2019, de 31 de maig, el Tribunal Suprem analitza un procediment penal en què es van aportar missatges de WhatsApp i converses gravades per corroborar la declaració de la víctima en un context de violència de gènere. La resolució és especialment rellevant perquè insisteix en la necessitat d'actuar amb cautela davant aquest tipus de proves digitals, però alhora matisa que la prova pericial informàtica no és imprescindible quan la part contrària no impugna l'autenticitat dels missatges de manera concreta i tempestiva. En el cas analitzat, els missatges de WhatsApp no havien estat impugnats durant la fase d'instrucció ni en els escrits de defensa, motiu pel qual el Tribunal considera que mantenien plena eficàcia probatòria com a element corroborador de la declaració de la víctima[91].

La jurisprudència més recent manté aquesta orientació flexible. En aquest sentit, la STS 116/2025, de 13 de febrer, torna a pronunciar-se sobre el valor probatori dels missatges de WhatsApp en un procediment penal relacionat amb converses de contingut sexual amb un menor a través de WhatsApp i Instagram. La resolució resulta especialment rellevant perquè sistematitza la doctrina sobre prova electrònica i recorda que aquesta es regeix pel principi de lliure valoració previst a l'article 382.3 LEC. El Tribunal insisteix que, tot i que la prova pericial informàtica és sovint el mitjà més adequat per acreditar l'autenticitat dels missatges impugnats, no és imprescindible en tots els casos si existeixen altres elements que permetin corroborar-ne l'origen, la integritat i la fiabilitat. Així mateix, rebutja l'existència d'una presumpció general de manca d'autenticitat dels missatges de WhatsApp[92].

---

[90] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 375/2018, de 19 de julio (ECLI:ES:TS:2018:2949), FJ 2: *"No es posible entender [...] que estas resoluciones establezcan una presunción iuris tantum de falsedad de estas modalidades de mensajería [...] sino que, en el caso de una impugnación [...] por la existencia de sospechas o indicios de manipulación, se debe realizar tal pericia [...]. Ahora bien, tal pericia no será precisa cuando no exista duda al respecto mediante la valoración de otros elementos de la causa". La sentència afegeix que els dubtes plantejats per la defensa eren "argumentos puramente retóricos y no sustentados en un indicio mínimamente objectivo."*

[91] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 291/2019, de 31 de mayo (ECLI:ES:TS:2019:1786), FJ 2: *"[…] contó con la corroboración de los mensajes de Whatsapp que no fueron impugnados para restarles validez, o para motivar que la acusación hubiera tenido que acudir a una pericial informática, lo que no hace falta por cuanto no se hace mención a una impugnación que les restara validez". La sentència recorda igualment la doctrina de la STS 300/2015: "[…] la impugnación de la autenticidad de cualquiera de esas conversaciones […] desplaza la carga de la prueba hacia quien pretende aprovechar su idoneidad probatoria. Será indispensable en tal caso la práctica de una prueba pericial […]."*

[92] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 116/2025, de 13 de febrero (ECLI:ES:TS:2025:634), FJ 3: *"[…] para la valoración de la prueba electrónica el juez no debe tener ninguna duda sobre dos características: la autenticidad del origen […] y la integridad del contenido […]". Igualment, el Tribunal assenyala que: "[…] Normalmente será la prueba pericial la que demuestre la veracidad de la prueba electrónica impugnada pero ello no excluye la posibilidad de confirmar su autenticidad a través de otras pruebas existentes en el*

Aquesta orientació flexible també es reflecteix en la jurisprudència civil més recent. Especialment significativa resulta la SAP Navarra 961/2025, relativa a un contracte d'arrendament rústic en què la part arrendadora va comunicar la seva voluntat de no renovar el contracte mitjançant WhatsApp després que un burofax hagués estat retornat per "adreça desconeguda". L'arrendatari impugnava l'eficàcia dels missatges al·legant que no s'havien dirigit formalment a la persona prevista al contracte i que aquest tipus de comunicació requeria una prova tècnica addicional per garantir-ne l'autenticitat i integritat.

L'Audiència Provincial rebutja aquests arguments i considera acreditat que WhatsApp era el canal habitual de comunicació entre les parts, ja que les gestions relatives a l'arrendament es feien ordinàriament entre l'arrendadora i el fill de l'arrendatari a través d'aquesta aplicació. La resolució destaca, a més, que la impugnació de l'autenticitat dels missatges no es va formular oportunament en primera instància, fet que impedeix qüestionar posteriorment la seva eficàcia probatòria. El tribunal afirma fins i tot que "no sembla raonable negar ara validesa a la comunicació de la voluntat de no renovar el contracte realitzada per aquesta via". D'aquesta manera, la sentència reconeix als missatges de WhatsApp no només valor probatori, sinó també eficàcia com a instrument jurídicament vàlid de comunicació dins les relacions contractuals civils[93].

Aquesta mateixa orientació es reflecteix també en la jurisprudència civil de les audiències provincials. En aquest sentit, la SAP Jaén 419/2024, de 3 d'abril de 2024, analitza unes converses de WhatsApp i diversos àudios aportats en un procediment relatiu al règim de visites entre una àvia i el seu nét menor d'edat. La part demandada sostenia que aquestes comunicacions podien haver estat manipulades i en qüestionava el valor probatori. Tanmateix, l'Audiència Provincial rebutja aquesta objecció perquè no s'havia impugnat formalment l'autenticitat de les converses durant la primera instància, sinó únicament la seva força probatòria[94].

La resolució resulta especialment rellevant perquè vincula directament la impugnació de les comunicacions digitals amb el règim de l'article 326 LEC. Segons l'Audiència, només una impugnació expressa de l'autenticitat hauria justificat la necessitat d'un control tècnic addicional, com ara una

*procedimiento". Finalment, precisa que: "[…] no se puede entender que la jurisprudencia de esta Sala haya establecido una presunción iuris tantum del WhatsApp como medio de prueba […] sino que para que realmente se tenga que realizar dicha prueba pericial el mensaje debe haber sido impugnado por la existencia de sospechas o indicios de manipulación, pero no de forma genérica y retóricamente."*

[93] Audiencia Provincial de Navarra, Sección 3ª, Sentencia 754/2025, de 19 de mayo (ECLI:ES:APNA:2025:961), *"[…] los intercambios de mensajes entre las partes a través del teléfono móvil con la aplicación WhatsApp, acreditan que éste era el modo habitual de comunicación […] por lo tanto, no parece razonable negar ahora validez a la comunicación de la voluntad de no renovar el contrato realizada por esta vía […]". La sentència afegeix igualment que: "[…] el demandado pone en duda la autenticidad e integridad de los mensajes de WhatsApp, pero tal alegación debió efectuarla en la instancia […]."*

[94] Audiencia Provincial de Jaén, Sección 1.ª, Sentencia 419/2024, de 3 de abril (ECLI:ES:APJ:2024:596), FJ 2*:"[…] la parte demandada no ha impugnado por su autenticidad esta prueba documental, sino exclusivamente por su valor probatorio, de forma que no es preciso entrar a valorar su posible falsedad; circunstancia y situación que de haberse producido, hubiera evidentemente activado el mecanismo del artículo 326 de la LEC". La resolució afegeix que: "[…] entonces sí que hubiera sido necesario el cotejo por parte del LAJ […] y en su caso la emisión de un informe sobre la autenticidad o manipulación de dicho documento."*

comparació o una prova pericial informàtica orientada a detectar eventuals manipulacions. En absència d'aquesta controvèrsia específica sobre l'autoria o la integritat dels missatges, la Sala considera plenament valorable el contingut de les comunicacions aportades.

Aquesta línia jurisprudencial també es reflecteix en resolucions recents de l'ordre social. En aquest sentit, la STSJ Aragón 132/2025, de 20 de febrer, analitza uns missatges de WhatsApp aportats per una treballadora per intentar acreditar que el seu acomiadament vulnerava la garantia d'indemnitat. La demandant presentava captures de pantalla d'una conversa mantinguda amb l'empresa. Tanmateix, el Tribunal rebutja atribuir eficàcia probatòria suficient als simples "pantallazos", ja que no havien estat autenticats mitjançant prova pericial davant del Lletrat de l'Administració de Justícia ni altres mecanismes de verificació. La resolució destaca que aquest tipus de captures són especialment susceptibles de manipulació i assenyala que no quedaven acreditats aspectes essencials com l'emissor, el destinatari o la data real dels missatges[95].

A més, la sentència diferencia expressament el règim dels missatges de WhatsApp respecte dels correus electrònics, recordant que la doctrina flexible de la STS 706/2020, de 23 de juliol sobre la naturalesa documental del correu electrònic no és automàticament extensible a les simples captures de converses de missatgeria instantània.

Des d'una perspectiva crítica, la jurisprudència ha evolucionat cap a un model de flexibilitat controlada en matèria de prova digital. D'una banda, els tribunals eviten un formalisme excessiu que dificultaria la utilització processal de les comunicacions electròniques; de l'altra, mantenen la necessitat de reforçar les garanties d'autenticitat i integritat quan existeixen dubtes raonables sobre la fiabilitat dels missatges. Així, els missatges de WhatsApp són plenament admissibles com a prova en el procés civil, però la seva eficàcia probatòria dependrà de les circumstàncies concretes del cas, del grau d'impugnació formulat per les parts i de l'existència d'elements suficients de corroboració. Tot i això, la manca d'un règim legal específic continua generant una certa inseguretat jurídica, especialment pel que fa als requisits tècnics mínims exigibles i a la necessitat —o no— d'una prova pericial informàtica per acreditar la fiabilitat de les comunicacions digitals.

En definitiva, la jurisprudència ha configurat progressivament un sistema flexible d'admissió i valoració de la prova digital, basat més en l'anàlisi de l'autenticitat concreta de cada comunicació que no pas en l'exigència automàtica de formalitats tècniques. Tot i això, la manca d'una regulació processal específica continua obligant els tribunals a construir solucions essencialment casuístiques, fet que manté

[95] Tribunal Superior de Justicia de Aragón, Sala de lo Social, Sección 1.ª, Sentencia núm. 132/2025, de 20 de febrero (ECLI:ES:TSJAR:2025:339), FJ 6: *"[…] los pantallazos de whatsapp pueden ser fácilmente manipulables […] No se prueba ni el emisor de los mensajes ni el destinatario, ni la fecha de los mensajes, pues no se ha realizado una adveración de su autenticidad". La Sala afegeix que: "[…] correspondía a la actora probar la autenticidad de tales WhatsApp bien a través de prueba testifical […] bien a través de informe pericial o solicitando su cotejo por el Letrado de la Administración de Justicia."*

oberts importants debats sobre la seguretat jurídica i els estàndards probatoris aplicables a les comunicacions electròniques.

## 5.2. Correus electrònics

Dins l'àmbit de la prova digital, el correu electrònic ocupa una posició especialment rellevant, atès que continua essent un dels principals instruments de comunicació en les relacions professionals, comercials i contractuals. Aquesta realitat ha obligat la jurisprudència a adaptar les categories tradicionals del dret probatori a les noves formes de documentació electrònica, especialment pel que fa a la seva naturalesa jurídica, autenticitat i valor probatori dins del procés civil.

El punt d'inflexió en aquesta matèria es produeix amb la STS 706/2020, de 23 de juliol, dictada pel Ple de la Sala Social del Tribunal Suprem. La resolució analitzava diversos correus electrònics aportats en un procediment laboral i resol definitivament el debat sobre la seva naturalesa jurídica, afirmant expressament que els correus electrònics tenen naturalesa de prova documental. El Tribunal parteix de la distinció entre fonts de prova i mitjans de prova, assenyalant que les fonts de prova són obertes i evolucionen amb la realitat tecnològica, mentre que els mitjans de prova són únicament els previstos legalment[96].

A partir d'aquesta diferenciació, el Tribunal Suprem sosté que els articles 299.2, 382 i 384 LEC no configuren nous mitjans de prova autònoms, sinó que regulen peculiaritats relatives a fonts de prova de caràcter tecnològic. En conseqüència, considera que els suports electrònics no poden quedar exclosos del concepte de document només pel fet de presentar-se en format digital. La sentència afirma que limitar la prova documental únicament als documents escrits acabaria buidant de contingut la revisió fàctica en un context social clarament digitalitzat[97].

D'aquesta manera, la STS 706/2020 assumeix una concepció àmplia de la prova documental i considera que l'evolució tecnològica obliga a adaptar les categories tradicionals del dret processal. El Tribunal destaca que gran part de les relacions jurídiques actuals es documenten a través de suports electrònics i que aquests no poden quedar fora del sistema probatori únicament per la seva forma digital.

Ara bé, la mateixa resolució adverteix que el reconeixement dels correus electrònics com a prova documental no implica atribuir-los automàticament plena eficàcia probatòria. Igual que succeeix amb els documents privats, la seva força probatòria dependrà de diversos factors, especialment de si la part

[96] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 706/2020, de 23 de julio (ECLI:ES:TS:2020:2925), FJ 4.3: *"Hay que distinguir entre medios de prueba y fuentes de prueba [...] Las fuentes de prueba que se incorporan al proceso a través de los medios de prueba son ilimitadas [...] pero los medios de prueba únicamente pueden ser los regulados en la LEC."*

[97] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 706/2020, de 23 de julio (ECLI:ES:TS:2020:2925), FJ 4.5: *"El avance tecnológico ha hecho que muchos documentos se materialicen y presenten a juicio a través de los nuevos soportes electrónicos, lo que no debe excluir su naturaleza de prueba documental [...] Si no se postula un concepto amplio de prueba documental, llegará un momento en que la revisión fáctica casacional quedará vaciada de contenido si se limita a los documentos escritos."*

perjudicada n'impugna l'autenticitat, si el correu ha estat autenticat i si presenta suficient força demostrativa o "literosuficiència"[98].

Aquesta doctrina resulta especialment rellevant en matèria d'impugnació de documents electrònics. Quan l'autenticitat del correu electrònic és qüestionada, poden resultar necessaris mecanismes addicionals de verificació, com ara la prova pericial informàtica, l'anàlisi de metadades o l'examen de les capçaleres electròniques, amb la finalitat d'acreditar l'origen del missatge, la identitat dels interlocutors i la integritat del contingut.

La mateixa orientació és reiterada i reforçada posteriorment per la STS 330/2023, de 9 de maig, que consolida definitivament aquesta línia jurisprudencial. En aquest cas, la controvèrsia se centrava a determinar si un correu electrònic podia utilitzar-se com a prova documental hàbil per revisar els fets provats en un recurs de suplicació. La sentència recorreguda havia negat aquesta possibilitat en considerar que el correu electrònic no constituïa cap dels mitjans probatoris previstos a l'article 193 b) LRJS i que, per tant, no podia equiparar-se a la prova documental tradicional.

Davant d'aquesta interpretació restrictiva, el Tribunal Suprem estima el recurs i recorda que la qüestió ja havia quedat resolta per la STS 706/2020, reafirmant expressament que els correus electrònics tenen naturalesa documental i poden servir de base per a la revisió dels fets provats[99].La resolució destaca especialment que negar aquesta naturalesa documental implicaria desconèixer l'evolució tecnològica de les formes actuals de comunicació i documentació jurídica.

Igualment, la STS 330/2023 reforça la distinció entre fonts i mitjans de prova, reiterant que les fonts probatòries són obertes i evolucionen amb la realitat social i tecnològica, mentre que els mitjans de prova previstos legalment romanen taxats[100]. D'aquesta manera, el Tribunal consolida una concepció àmplia de la prova documental capaç d'integrar els nous suports electrònics dins les categories tradicionals del dret processal.

Ara bé, la sentència també precisa que el reconeixement dels correus electrònics com a documents no comporta una presumpció automàtica de veracitat, ja que correspondrà sempre a l'òrgan judicial

[98] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 706/2020, de 23 de julio (ECLI:ES:TS:2020:2925), FJ 4.5: *"Ello no supone que todo correo electrónico acredite el error fáctico de instancia [...] será necesario valorar si se ha impugnado su autenticidad por la parte a quien perjudique; si ha sido autenticado, en su caso; y si goza de literosuficiencia."*

[99] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 330/2023, de 9 de mayo (ECLI:ES:TS:2023:2435), FJ 3: *"La cuestión ya se encuentra resuelta en la STS Pleno 706/2020, de 23 de julio [...] debemos atribuir la naturaleza de prueba documental a los citados correos electrónicos [...]."*

[100] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 330/2023, de 9 de mayo (ECLI:ES:TS:2023:2435), FJ 3: *"Las fuentes de prueba que se incorporan al proceso a través de los medios de prueba son ilimitadas, pero los medios de prueba únicamente pueden ser los regulados en la LEC."*

valorar-ne l'autenticitat, la integritat i la suficiència probatòria o "literosuficiència", especialment en cas d'impugnació[101].

La importància d'aquesta resolució rau, per tant, en la seva clara funció confirmadora i unificadora, ja que transforma en doctrina consolidada el criteri establert pel Ple del Tribunal Suprem l'any 2020 i reforça definitivament una interpretació tecnològicament oberta del sistema probatori, coherent amb la progressiva digitalització de les relacions jurídiques i amb la necessitat d'adaptar el procés a les noves formes de comunicació electrònica.

Des d'una perspectiva pràctica, continuen existint dificultats relatives a l'autenticitat dels correus electrònics, especialment quan aquests s'aporten únicament mitjançant impressions en paper o sense mecanismes tècnics de verificació. En aquests casos, elements com les metadades, les capçaleres electròniques o la signatura electrònica poden adquirir rellevància a l'hora de reforçar la fiabilitat de la prova aportada.

En definitiva, la jurisprudència ha evolucionat cap a una concepció àmplia i flexible de la prova documental, reconeixent expressament els correus electrònics com a documents aptes per desplegar eficàcia probatòria dins del procés civil. Tot i això, la seva força probatòria continuarà depenent de l'autenticitat, la integritat i la suficiència del contingut aportat, així com de la conducta processal de les parts davant una eventual impugnació.

### 5.3. Gravacions de veu i enregistraments audiovisuals

Les gravacions de veu i els enregistraments audiovisuals s'han consolidat com una font de prova especialment rellevant en el procés civil contemporani. La seva incorporació al procediment a través dels mitjans de reproducció de la paraula, el so i la imatge previstos a l'article 382 LEC ha obligat la jurisprudència a adaptar les categories tradicionals del dret probatori. En aquest context, els tribunals han desenvolupat una doctrina específica sobre la seva admissibilitat i valor probatori, especialment en relació amb el dret al secret de les comunicacions i el dret a la intimitat.

El punt de partida d'aquesta doctrina es troba en la STC 114/1984, de 29 de novembre, que estableix el criteri fonamental sobre la licitud de les gravacions de converses en relació amb el dret al secret de les comunicacions reconegut a l'article 18.3 CE. En aquesta resolució, el Tribunal Constitucional estableix una distinció entre la captació d'una conversa per part d'un tercer aliè a la comunicació—que sí vulneraria el dret fonamental— i l'enregistrament efectuat per un dels mateixos interlocutors, que, amb caràcter general, es considera lícit. El Tribunal afirma que el dret constitucional protegeix les

[101] Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 330/2023, de 9 de mayo (ECLI:ES:TS:2023:2435), FJ 3: *"Ello no supone que todo correo electrónico acredite el error fáctico de instancia [...] será necesario valorar si se ha impugnado su autenticidad por la parte a quien perjudique; si ha sido autenticado, en su caso; y si goza de literosuficiencia."*

comunicacions davant ingerències externes en el procés comunicatiu, però no impedeix que qui participa directament en la conversa pugui enregistrar-ne o conservar-ne el contingut[102].

La resolució resulta especialment rellevant perquè construeix la base conceptual que posteriorment assumirà la jurisprudència ordinària: el secret de les comunicacions protegeix la comunicació davant tercers, però no impedeix que un dels participants pugui retenir-ne el contingut mitjançant una gravació. En aquest sentit, el Tribunal Constitucional assenyala *que "no hay 'secreto' para aquél a quien la comunicación se dirige"* i que la gravació realitzada per un interlocutor no constitueix una intercepció il·lícita de la comunicació[103].

Aquesta doctrina ha estat reiterada i desenvolupada posteriorment pel Tribunal Suprem. En particular, la STS 145/2023, de 2 de març, analitza la impugnació d'una gravació que una de les parts pretenia excloure del procediment per considerar-la prova il·lícita, al·legant vulneració dels drets a la intimitat i al secret de les comunicacions perquè havia estat enregistrada sense el coneixement ni consentiment de la resta d'interlocutors. Tanmateix, el Tribunal rebutja aquesta pretensió perquè la gravació havia estat consentida per un dels participants en la conversa i recorda que només és il·lícita la captació realitzada per un tercer sense autorització de cap dels participants ni resolució judicial[104].

La STS 145/2023 resulta especialment rellevant perquè sistematitza i reforça la doctrina existent sobre aquesta matèria, recollint extensament tant la STC 114/1984 com la STS 298/2013. El Tribunal Suprem insisteix que la validesa d'aquest tipus de gravacions no depèn del consentiment de tots els participants en la conversa ni tampoc del fet que l'enregistrament sigui conegut o obert per a la resta d'interlocutors. El criteri determinant és que la gravació sigui efectuada o consentida per almenys un dels participants en la conversa[105].

D'aquesta manera, la jurisprudència diferencia clarament entre gravar una conversa pròpia i interceptar comunicacions alienes. Mentre que la intervenció d'un tercer sense consentiment vulnera el secret de les comunicacions, la gravació efectuada per un dels interlocutors constitueix, amb caràcter general, un

---

[102] Tribunal Constitucional, Sentencia 114/1984, de 29 de noviembre (ECLI:ES:TC:1984:114), FJ 7: *"Quien graba una conversación de otros atenta, independientemente de toda otra consideración, al derecho reconocido en el art. 18.3 CE; por el contrario, quien graba una conversación con otro no incurre, por este solo hecho, en conducta contraria al precepto constitucional citado."*

[103] Tribunal Constitucional, Sentencia 114/1984, de 29 de noviembre (ECLI:ES:TC:1984:114), FJ 7: *No hay 'secreto' para aquél a quien la comunicación se dirige, ni implica contravención de lo dispuesto en el art. 18.3 de la Constitución la retención, por cualquier medio, del contenido del mensaje."*

[104] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 145/2023, de 2 de marzo (ECLI:ES:TS:2023:746), FJ 4: "*Es suficiente que uno de los comunicantes o interlocutores preste su consentimiento para la intervención y grabación por un tercero para que resulte inoperante la cláusula de exclusión del art. 11 LOPJ. […] Sólo la escucha o grabación por un tercero sin autorización de ninguno de los comunicantes ni de la autoridad judicial convierte en inutilizable ese medio probatorio."*

[105] Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 145/2023, de 2 de marzo (ECLI:ES:TS:2023:746), FJ 4: *"La utilizabilidad de ese medio de prueba no queda supeditada a la conformidad en la grabación de todos los partícipes o contertulios; ni a la ausencia de toda connotación subrepticia o de engaño u ocultación […] Es suficiente que uno de los comunicantes o interlocutores preste su consentimiento."*

mitjà de prova lícit i admissible dins del procés judicial. Aquesta doctrina es fonamenta en la idea que el secret constitucional protegeix les comunicacions davant ingerències externes, però no davant aquells que participen directament en la conversa[106].

Des d'un punt de vista processal, les gravacions de veu i els enregistraments audiovisuals s'incorporen al procés a través dels mitjans de reproducció de la paraula, el so i la imatge previstos a l'article 382 LEC. El seu valor probatori queda sotmès al principi de lliure valoració de la prova conforme a les regles de la sana crítica, corresponent a l'òrgan judicial apreciar-ne la fiabilitat i la relació amb els fets objecte del procediment.

En aquest sentit, la STS 300/2015, relativa a missatges de missatgeria instantània, resulta especialment rellevant perquè estableix una doctrina general sobre la necessitat de garantir l'autenticitat i la integritat dels arxius digitals davant la possibilitat de manipulació tècnica. Tot i referir-se específicament a comunicacions electròniques, aquesta doctrina pot projectar-se també sobre les gravacions sonores i audiovisuals, especialment pel que fa a la necessitat d'acreditar la correspondència entre el fitxer aportat i la realitat dels fets.

L'anàlisi de la jurisprudència mostra com els tribunals han anat adaptant, de manera progressiva, les normes tradicionals de la prova a les noves formes de comunicació digital. En casos relacionats amb missatges de WhatsApp, correus electrònics o gravacions de veu i vídeo, els jutges acostumen a fer una valoració concreta de cada situació, posant especial atenció a aspectes com l'autenticitat, la integritat i la fiabilitat de la prova presentada.

Aquesta evolució posa en relleu la importància de la jurisprudència a l'hora de definir, en la pràctica, el tractament jurídic de la prova digital. Tot això és especialment rellevant si es té en compte que la Llei d'enjudiciament civil encara no regula aquesta matèria d'una manera específica i completa.

[106] Tribunal Constitucional, Sentencia 114/1984, de 29 de noviembre (ECLI:ES:TC:1984:114), FJ 7, citada a la Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 145/2023, de 2 de marzo (ECLI:ES:TS:2023:746), FJ 4: *La norma constitucional se dirige inequívocamente a garantizar su impenetrabilidad por terceros […] No hay "secreto" para aquél a quien la comunicación se dirige."*

# CONCLUSIONS

Primera conclusió: La LEC disposa d'un sistema probatori prou ampli per integrar la prova digital.

Al llarg d'aquest treball s'ha pogut veure que la Llei d'enjudiciament civil ofereix un sistema probatori suficientment ampli i adaptable per permetre la incorporació de les noves realitats tecnològiques sense necessitat de crear una categoria autònoma de prova digital. Els articles 299.2, 299.3, 382 i 384 LEC han permès integrar dins del procés civil evidències tan diverses com correus electrònics, converses de missatgeria instantània, gravacions audiovisuals o dades emmagatzemades en sistemes informàtics.

Aquest és, probablement, un dels principals encerts del model processal espanyol, ja que ha permès adaptar les categories tradicionals del dret probatori a noves formes d'informació sense necessitat de reformes constants. El caràcter obert de les fonts de prova i la capacitat d'adaptació dels mitjans probatoris previstos legalment han facilitat que la jurisprudència pogués incorporar progressivament aquestes noves fonts digitals dins del sistema general de prova.

Segona conclusió: La prova digital no constitueix un mitjà de prova autònom.

L'anàlisi realitzada també permet concloure que la prova digital no configura un mitjà de prova independent dins del procés civil, sinó una nova font de prova que s'incorpora a través dels mecanismes probatoris ja previstos legalment. Aquesta distinció entre fonts de prova i mitjans de prova resulta essencial per entendre el tractament jurídic de les evidències electròniques.

La jurisprudència del Tribunal Suprem ha consolidat aquesta idea, especialment a partir de la STS 706/2020, en afirmar que les fonts de prova són obertes i evolucionen amb la realitat tecnològica, mentre que els mitjans de prova previstos a la LEC mantenen un caràcter taxat. Això explica que una mateixa evidència digital pugui adoptar formes processals diferents segons les seves característiques concretes.

Tercera conclusió: L'autenticitat i la integritat constitueixen el nucli central de la prova digital.

Una de les idees principals que es desprenen del treball és que els grans problemes jurídics de la prova digital no es relacionen tant amb la seva admissibilitat com amb la necessitat de garantir-ne l'autenticitat i la integritat. La informació digital es caracteritza per la seva facilitat de reproducció, manipulació i transmissió, fet que converteix la fiabilitat de la font de prova en l'element central de la seva eficàcia probatòria.

Precisament, el caràcter especialment volàtil de moltes fonts de prova digitals explica la importància creixent d'elements com les metadades, els codis hash, les còpies forenses o la cadena de custòdia. Aquests mecanismes permeten reforçar la credibilitat de la prova i verificar tant l'origen de la informació com la inexistència d'alteracions posteriors.

En aquest sentit, considero que la cadena de custòdia ha adquirit una funció especialment rellevant dins del procés civil actual, ja que permet garantir la conservació adequada de les fonts de prova electròniques i reforçar la confiança judicial sobre la seva autenticitat.

En conseqüència, la fiabilitat de la prova digital no depèn tant del seu format electrònic com de l'existència de garanties suficients que permetin verificar-ne l'autenticitat, la integritat i l'origen.

Quarta conclusió: La jurisprudència ha tingut un paper essencial en la consolidació del règim jurídic de la prova digital.

La manca d'una regulació específica i sistemàtica sobre la prova digital ha provocat que la jurisprudència hagi assumit un paper central en la construcció dels criteris aplicables a aquest tipus d'evidències. Especialment rellevant ha estat l'evolució jurisprudencial iniciada amb la STS 300/2015, de 19 de maig, en relació amb les comunicacions de missatgeria instantània.

Tanmateix, una de les idees més importants que es poden extreure de l'anàlisi jurisprudencial és que els tribunals no han consolidat una desconfiança automàtica respecte de la prova digital. Al contrari, les resolucions més recents han contribuït progressivament a reforçar-ne l'eficàcia probatòria i a establir criteris de valoració més estables i realistes.

En conseqüència, la simple possibilitat abstracta de manipulació no és suficient per privar automàticament una evidència digital de valor probatori. La seva eficàcia dependrà de les circumstàncies concretes del cas, de l'existència d'una impugnació fundada i de la seva coherència amb la resta del material probatori.

La jurisprudència també ha tingut un paper determinant en la delimitació dels límits de licitud de la prova digital, especialment en relació amb el dret a la intimitat i el secret de les comunicacions. En aquest sentit, s'ha consolidat el criteri segons el qual la gravació efectuada per un dels interlocutors no constitueix, amb caràcter general, una prova il·lícita, ja que el secret de les comunicacions protegeix davant ingerències externes, però no davant els mateixos participants en la comunicació.

Cinquena conclusió: La prova pericial informàtica actua com un mecanisme de reforç tècnic, però no constitueix un requisit automàtic.

El treball també permet concloure que la prova pericial informàtica ocupa un paper especialment rellevant dins de la prova digital, atesa la complexitat tècnica que poden presentar moltes evidències electròniques. En nombroses ocasions, els coneixements tècnics necessaris per verificar l'autenticitat, la integritat o l'origen de la informació excedeixen els coneixements ordinaris dels juristes.

Tot i això, considero encertada la doctrina jurisprudencial que rebutja convertir la prova pericial en una exigència automàtica per a qualsevol prova digital. Exigir sistemàticament una pericial informàtica podria generar un formalisme excessiu incompatible amb la realitat pràctica del procés civil.

Per aquest motiu, la necessitat de prova pericial ha de dependre del grau real de controvèrsia existent sobre la fiabilitat de la prova aportada i de la presència d'indicis concrets de manipulació o alteració.

Sisena conclusió: La valoració de la prova digital continua sotmesa al principi de sana crítica.

Pel que fa a la valoració judicial, el treball permet concloure que la prova digital continua integrada dins del sistema general de lliure valoració de la prova conforme a les regles de la sana crítica. Això implica que el jutge ha de valorar racionalment el conjunt del material probatori i motivar adequadament la seva decisió.

No obstant això, el sistema espanyol combina aquest principi amb determinats supòsits de prova legal o taxada, especialment en l'àmbit de la prova documental. Així, els documents públics i determinats documents privats no impugnats poden gaudir d'un valor probatori legalment predeterminat, també quan es presenten en suport electrònic.

En l'àmbit digital, aquesta exigència de motivació adquireix una rellevància especial, ja que la complexitat tècnica de moltes fonts de prova electròniques obliga els tribunals a justificar de manera especialment rigorosa les raons per les quals atribueixen o neguen valor probatori a una determinada prova digital.

Setena conclusió: El principal repte de la prova digital és jurídic més que tecnològic.

Finalment, considero que el principal repte actual de la prova digital no és estrictament tecnològic, sinó fonamentalment jurídic. Els mecanismes tècnics de verificació digital existeixen i evolucionen constantment. El principal problema rau, més aviat, en la necessitat d'adaptar categories processals tradicionals a una realitat tecnològica cada vegada més dinàmica i complexa.

Des del meu punt de vista, el sistema actual presenta avantatges importants, especialment per la seva capacitat d'adaptació. No obstant això, aquesta mateixa capacitat d'adaptació també genera una certa inseguretat jurídica i una dependència molt elevada de la construcció jurisprudencial, especialment davant la manca d'una regulació més detallada sobre els requisits tècnics mínims exigibles per garantir l'autenticitat de les evidències digitals.

Per aquest motiu, considero que probablement no sigui necessari crear un sistema probatori completament nou per a la prova digital, però sí avançar cap a criteris interpretatius més uniformes que permetin reforçar la seguretat jurídica i oferir una resposta més coherent davant dels nous desafiaments tecnològics.

En definitiva, la digitalització no ha substituït els principis tradicionals del dret probatori civil, però sí que ha obligat a reinterpretar-los i aplicar-los d'una manera molt més flexible i tècnicament rigorosa. El futur de la prova digital dependrà, probablement, de la capacitat del dret processal per continuar

adaptant-se a l'evolució tecnològica sense renunciar a les garanties essencials de contradicció, fiabilitat i tutela judicial efectiva.

# BIBLIOGRAFIA

## LEGISLACIÓ I NORMATIVA


Constitución Española. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 311, de 29 de desembre de 1978.

Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 7, de 8 de gener de 2000.

Llei 6/2020, d'11 de novembre, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 298, de 12 de novembre de 2020.

Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 115, de 14 de maig de 1982.

Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial. *Boletín Oficial del Estado* (BOE), núm. 157, de 2 de juliol de 1985.

Reglament (UE) núm. 910/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 de juliol de 2014, relatiu a la identificació electrònica i els serveis de confiança per a les transaccions electròniques en el mercat interior i pel qual es deroga la Directiva 1999/93/CE. *Diario Oficial de la Unión Europea* (DOUE) L 257/73, de 28 d'agost de 2014.


## MONOGRAFIES I ARTICLES DOCTRINALS


ABEL LLUCH, Xavier; PICÓ I JUNOY, Joan; GINÉS CASTELLET, Núria; ARBÓS I LLOBET, Ramon (2011). *La prueba electrónica*. Bosch.

BUENO DE MATA, Federico (2014). *Prueba electrónica y proceso 2.0*. Tirant lo Blanch.

CACHÓN CADENAS, Manuel Jesús (2025). *Introducción al enjuiciamiento civil* (2a ed., actualizada con la LO 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia). Atelier.

DELGADO MARTÍN, Joaquín (2017). "La prueba digital. Concepto, clases, aportación al proceso y valoración". *Diario La Ley*, núm. 6, Sección Ciberderecho.

DELGADO MARTÍN, Joaquín (2017). "La valoración de la prueba digital". *Diario La Ley*, núm. 6, Sección Ciberderecho.

MONTERO AROCA, Juan (2017). *La prueba en el proceso civil* (5a ed.) Thomson Civitas.

ORTEGO PÉREZ, Francisco. "La relevancia de la prueba digital". A: PICÓ I JUNOY, Joan (Dir.) i DE MIRANDA VÁZQUEZ, Carlos (Coord.) (2025). *Nuevos retos del derecho probatorio* (1a ed.). J.M. Bosch Editor.

PICÓ I JUNOY, Joan (2013). *Ilicitud de la prueba electrónica* [Vídeo]. YouTube. Consultat el 6 de maig de 2026, de https://www.youtube.com/watch?v=JuJfDveFXqY

ZAFRA ROMERO, Luis (2021). Autenticidad y fuerza probatoria de los documentos electrónicos privados tras la Ley 6/2020, de 11 de noviembre, reguladora de determinados aspectos de los servicios electrónicos de confianza. *Diario La Ley*, 9765. Wolters Kluwer.


## JURISPRUDÈNCIA


Tribunal Constitucional, Sentencia 114/1984, de 29 de noviembre (ECLI:ES:TC:1984:114)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 339/2013, de 20 de marzo (ECLI:ES:TS:2013:1925)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 300/2015, de 19 de mayo (ECLI:ES:TS:2015:2047)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 375/2018, de 19 de julio (ECLI:ES:TS:2018:2949)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 291/2019, de 31 de mayo (ECLI:ES:TS:2019:1786)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 332/2019, de 27 de junio (ECLI:ES:TS:2019:2205)

Tribunal Supremo, Sala de lo Civil, Sentencia 468/2019, de 17 de septiembre (ECLI:ES:TS:2019:2854)

Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 706/2020, de 23 de julio (ECLI:ES:TS:2020:2925)

Tribunal Supremo, Sala de lo Civil, Sentencia 141/2021, de 15 de marzo (ECLI:ES:TS:2021:807)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 744/2022, de 21 de julio (ECLI:ES:TS:2022:3233)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 145/2023, de 2 de marzo (ECLI:ES:TS:2023:746)

Tribunal Supremo, Sala de lo Social, Sentencia 330/2023, de 9 de mayo (ECLI:ES:TS:2023:2435)

Audiencia Provincial de Jaén, Sección 1.ª, Sentencia 419/2024, de 3 de abril (ECLI:ES:APJ:2024:596)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 116/2025, de 13 de febrero (ECLI:ES:TS:2025:634)

Tribunal Superior de Justicia de Aragón, Sala de lo Social, Sección 1.ª, Sentencia 132/2025, de 20 de febrero (ECLI:ES:TSJAR:2025:339)

Tribunal Supremo, Sala de lo Penal, Sentencia 422/2025, de 8 de mayo (ECLI:ES:TS:2025:2160)

Audiencia Provincial de Navarra, Sección 3.ª, Sentencia 754/2025, de 19 de mayo (ECLI:ES:APNA:2025:961)